

Uppsats/Examensarbete: 15 hp
Kurs: LÖXA2G Självständigt arbete
Nivå: Grundnivå
Termin/år: HT/2020
Handledare: Panagiota Nasiopoulou
Examinator: Thomas Johansson

Nyckelord: Anknytning, anknytningsteori, anknytningsstrategi, inskolning, trygghet.

Abstract

Syftet med studien är att undersöka pedagogers förhållningssätt till barns anknytning vid inskolning, samt vilka strategier pedagogerna beskriver att de använder för att skapa förutsättningar till en trygg inskolning i förskolan. Genomgående i undersökningen har vi utgått ifrån anknytningsteorin. Studien genomfördes med hjälp av en webbenkät som besvarades av 38 pedagoger. I enkäten fanns både kvantitativa och kvalitativa frågor, vilket gav respondenterna möjlighet att ge specifika samt öppna och reflekterande svar. Resultatet har därefter analyserats utefter våra två frågeställningar. *Vad är pedagogernas uppfattningar vad gäller anknytning?* och *Vilka strategier använder pedagoger för att erbjuda barnen en trygg bas utifrån omsorg, utveckling och lärande vid inskolning?* Av resultatet framkom det att anknytningen är en central del vid inskolningen för att barn ska känna sig trygga med de pedagoger som finns i verksamheten. Ett dilemma som yttrade sig i resultat var bristen på vidareutbildning och att respondenterna önskade att detta ska tas upp mer på universitet samt som kompetensutveckling i verksamheterna och även i läroplanen för förskolan. Slutligen visade det sig att 97 procent av pedagogerna var nöjda med sin inskolningsstrategi. Det visar på att val av inskolningsstrategi, inskolningsperioden, pedagogers utbildningsnivå samt hur många pedagoger som arbetar i verksamheten inte har någon större inverkan på anknytningen till barn vid inskolning. Det hela handlar om den kvalitet som förskolan upprätthåller samt pedagogernas förmåga till att reflektera över varje enskilt barn men också barngruppen som helhet. Studien bidrar till diskussionen kring fortbildning och vikten av kompetensutveckling som ska erbjudas till pedagoger för att de ska utvecklas i sin profession.

Förord

Astrid Lindgren sa en gång “Ge barnen kärlek, mera kärlek och ännu mera kärlek så kommer folkvettet av sig självt”. Citatet bar vi med oss vid utformandet av undersökningens syfte, att undersöka anknytning vid inskolning i förskola, och inte minst i vår framtida roll som förskollärare.

Vi vill rikta ett stort och hjärtligt tack till alla rektorer som distribuerat webbenkäten till sina pedagoger, och även till alla som besvarat den. Utan er hade vi inte kunnat genomföra vår studie. Ett än mer varmt tack till vår handledare Panagiota Nasiopoulou för allt det stöd som du gett oss.

Vi vill även passa på att slå ett slag för synonymer.se, arbetet fick en helt annan utformning efter många besök på sidan.

Ett stort tempererat erkännande från en urholkad blodpump!
(Ett stort tack från botten av vårt hjärta!)

Innehållsförteckning

Inledning	1
<i>Bakgrund</i>	1
Syfte och frågeställningar.....	1
Tidigare forskning	2
Anknytningsrelationer.....	2
Anknytningsstilar i förskolan.....	3
Professionell omsorg.....	3
Teoretisk utgångspunkt	4
<i>Anknytningsteorin</i>	4
Trygg anknytning.....	5
Osäker ambivalent anknytning.....	5
Osäker undvikande anknytning.....	5
Metod och genomförande	6
<i>Metodval</i>	6
<i>Urval</i>	7
<i>Genomförande</i>	8
<i>Forskningsetiska principer</i>	10
<i>Analys</i>	10
<i>Studiens trovärdighet</i>	11
Resultatredovisning och analys	11
<i>Bakgrundsinformation om respondenterna</i>	12
<i>Hur respondenterna uppfattar begreppet anknytning i den pedagogiska praktiken</i>	12
<i>Pedagogers strategier under inskolningsperioder</i>	13
Inskolningsperioden.....	13
Anknytningsstrategier vid inskolning.....	15
Vidareutbildning inom ämnet anknytning.....	17
<i>Möjligheter respektive hinder för en lyckad anknytning vid inskolning utifrån pedagogers reflektioner</i>	18
Möjligheter.....	18
Hinder.....	19
Vårdnadshavare som skyndar på processen.....	19
Gruppstorlek.....	20
<i>Bortfallsanalys</i>	21
<i>Sammanfattning av resultat</i>	22
Slutdiskussion	23
<i>Hur begreppet anknytning uppfattas</i>	24
<i>Pedagogers strategier under inskolningsperioden</i>	25
<i>Reflektion</i>	28
<i>Vidare forskning</i>	29
Referenslista	30
Bilaga 1 Brev till rektor	32
Bilaga 2 Brev till respondenter	33
Bilaga 3 Enkätfrågor	34

Inledning

Bakgrund

Studien handlar om pedagogers förhållningssätt till barns anknytning vid inskolning samt strategier som tillämpas för att skapa förutsättningar för en trygg inskolning. I läroplanen för förskolan skrivs det fram att "*förskolan ska vara rolig, trygg och lärorik*" (Läroplanen för förskolan, 2018, s. 2). Trygghet och samspel är förankrat med anknytning. Den reviderade läroplanen från 2016 belyste vikten av förskollärarens ansvar för "*att varje barn tillsammans med sina föräldrar får en god introduktion i förskolan*" (Läroplanen för förskolan, 2016, s. 7). I den nya läroplanen från 2018 ändras fokus från att det är den enskilda förskolläraren som ansvarar för en god introduktion då den punkten helt tagits bort. Istället beskrivs det att "*arbetslaget ska ta ansvar*". Askland och Sataøen (2014) lyfter att anknytning är en del av barns självutveckling och att detta främjar deras emotionella och sociala lärande. Likväl belyser läroplanen (Läroplanen för förskolan, 2018) vikten av omsorg i förskolans verksamhet, pedagogernas tid för varje barn samt läroplanens mål som ska följas dagligen.

Inskolning är en viktig period när barnen går från sin trygga punkt i hemmet till en ny offentlig arena. I förskolan ska de nu lära sig att samspela och interagera med nya människor samt bekanta sig med en annan miljö. Det blir därför av vikt att den pedagog som ansvarar för inskolningen medverkar för att skapa trygghet hos barnet och vårdnadshavaren genom att samtala om de rutiner som finns på förskolan. Det första mötet som sker mellan pedagog, barn och vårdnadshavare är det som avgör hur inskolningen kommer fortlöpa, med hjälp av en lugn och stressfri miljö kan pedagogen skapa de bästa förutsättningarna för en trygg inskolning. Det blir därför intressant att utifrån anknytning undersöka hur omsorg, utveckling och lärande lyfts i relation till inskolning. Bakgrunden till varför vi vill undersöka ämnet är då vi upplever att anknytning benämns i många kurser på förskolläraryrket men det är inget som talas vidare om i relation till inskolning. Inskolning är inte heller ett aktuellt ämne på förskolläraryrket men det är en central del i förskolans vardag. Ur ett långsiktigt perspektiv är den erfarenhet barnen får med sig från förskolan av stor vikt för deras framtida relation till skolan. De barn som får en bra start i förskolan med en trygg anknytning ges större möjligheter ut ett socialt hållbarhetsperspektiv (Läroplanen för förskolan, 2018). Vi vill därför lyfta dessa två ämnen i förhållande till varandra för att undersöka vilka strategier som finns. Vidare har vi under våra perioder på den verksamhetsförlagda utbildningen uppmärksammat att pedagogerna använder sig av olika strategier för att knyta an till barn vid inskolning. Vad vi även upptäckt är att vårdnadshavare ibland kan uppvisa en viss osäkerhet kring den nya miljön och en stress för att kunna komma tillbaka till arbetet, vilket kan påverka barnens inskolningsperiod. De tre vetenskapsteoretikerna, Vygotskij, Dewey och Steiner, vars teorier ligger som grund för förskolans verksamhetsutformning, betonar alla vikten av att pedagoger arbetar utifrån vetenskaplig grund (Lim, 2004). Dock har vi genom efterforskningar i denna och tidigare kurser på universitet upptäckt att pedagoger saknar kompetensutveckling för anknytning vid inskolning, vi har uppmärksammat att det även saknas forskning inom ämnet vilket försvårar fortbildningen för pedagogerna.

Syfte och frågeställningar

Studiens syfte är att undersöka pedagogers förhållningssätt till barns anknytning vid inskolning, samt vilka strategier som pedagogerna beskriver att de använder för att skapa förutsättningar till en trygg inskolning i förskolan.

Undersökningen utgår ifrån två frågeställningar:

- *Vad är pedagogernas uppfattningar vad gäller anknytning vid inskolning i förskolan?*
- *Vilka strategier använder pedagoger för att erbjuda barnen en trygg bas utifrån omsorg, utveckling och lärande vid inskolning i förskolan?*

Tidigare forskning

Inför studien har ingen tidigare forskning med en direkt koppling till anknytning vid inskolning förekommit i våra sökningar som kan vara användbara och kopplas direkt till studien. Vi har därför använt relevanta och viktiga utgångspunkter i tidigare forskning, som med hänsyn till studiens syfte kan bidra till kunskapsutveckling inom ämnet.

Anknytningsrelationer

Datler m.fl. (2012) tar i sin artikel upp den konfrontation som uppstår kring separation från barnets primära omsorgsperson när de ska börja förskolan. I studien, som byggs på videoobservationer av små barns utveckling vid olika tillfällen, undersöker författarna barns beteendeförändring under de första månaderna i förskolan. I studien undersöks även barns reaktioner när de separeras från en primär omsorgsperson till att de kan känna trygghet samt självständighet hos en sekundär omsorgsperson. Resultatet visade att barnens förändringar inom alla beteendeeområden var betydligt mindre än förväntat. En förskola med bra kvalitet för omsorg där pedagogerna skapar en anknytning till barnen hjälper till med den socio-emotionella mognaden. Resultatet visade även samband mellan barns positiva påverkan, deras dynamiska interaktioner och deras utforskande och undersökande intresse. Barn skapar nära relationer med stabila och närvarande pedagoger. I diskussionen tar de upp vikten av interaktionen som pedagogerna har med ett barn. Har omsorgspersonen en tydlig och bra interaktion med barnet kan övergången från hemmet till förskolan förenklas.

Ferreira m.fl. (2016) undersöker i deras artikel, barnets sociala förmåga, utifrån samspel de haft med vårdnadshavare. Det skrivs fram att tidiga anknytningsrelationer utgör grunden för barns socioemotionella funktioner, vilket innebär sociala beteenden som är kopplade till känslor så som trygghet och oro. Genomgående i artikeln har de utgått ifrån anknytningsteorin. I studien deltog ett stort antal barn i olika ålder samt vårdnadshavare och pedagoger som besvarade ett frågeformulär relaterat till barns beteendemönster. I resultatet betonas vikten av förhållandet mellan pedagog och barn, hur pedagogen bidrar till de sociala utbyten som sker i verksamheten. Barn som känner anknytning till en vuxen förebild har lättare för att utveckla sociala interaktioner. Undersökningen lyfter även andra studier som visar på samband mellan vårdnadshavare – barn och pedagog – barn och att en positiv relationen till vårdnadshavare indirekt påverkar relationen positivt även till pedagogen.

Mayer White (2016) undersöker relationen mellan barn och pedagoger utifrån barnets perspektiv. Syftet är att få en djupare förståelse för barns tankar kring relationerna som de har med pedagogerna. Det skrivs fram i studien att kvalitativa relationer mellan pedagoger och barn gynnar lärandet och skapar större engagemang till att delta aktivt i förskolans och skolans verksamhet. Studien genomfördes med hjälp av elever och lärare inom förskola, förskoleklass och årskurs ett genom observation och intervju samt ett frågeformulär till lärarna. Från det insamlade materialet gjordes en bedömning av läraren utifrån den respons som de gav till barnen. I artikeln utgår det från anknytningsteorin som också blir en central del vid

undersökning av relationen mellan barn och lärare. Resultatet visade att det emotionella stöd som fanns i klassrummet var kopplat till det lärarstöd som gavs.

Anknytningsstilar i förskolan

Longstreth och Ritblatt (2019) behandlar olika anknytningsstilar samt hur pedagogerna kan påverka barnens lärande och samspel med andra, med hjälp av dessa stilar. I undersökningen ingår tre barn och en manlig pedagog från en förskola. Anknytningsstilarna som undersöks är trygg anknytning, osäker ambivalent anknytning samt osäker undvikande anknytning. I studien poängteras att små barn vill komma i kontakt med andra och lära sig, men många barn har inte utvecklat den känslomässiga trygghet i tidig ålder som krävs för att vara mottagliga för nya inlärnings-upplevelser. Lärare har en viktig roll i att hjälpa alla barn att känna sig trygga. Pedagogerna observerar barnen för att uppfatta vilken anknytningsstil de har och kan på så vis hjälpa dem att introduceras i lek med lekkamrater. Genom att små barn ingår i omtänksamma och vänliga möten lär de sig att skapa sunda mallar för relationer, både nu och i framtiden. Sådana positiva möten är extra betydelsefulla för barn med ett utmanande beteende. Genom leken kan pedagogerna skapa nya, mer positiva relationsupplevelser för yngre barn som kan gynna alla aspekter av deras trivsel.

Lindgren och Torro (2017) lyfter i sin bok *“Trygg inskolning, grunden för en givande förskoletid”* inskolning och vad som är centralt för en pedagog att tänka på under denna period. Det är av vikt att skapa en relation till barnet när de introduceras till förskolan, detta görs i samverkan med vårdnadshavarna under de första dagarna. Grunden till en lyckad inskolning är pedagogernas lyhörddhet och närvaro till barnet, på så sätt knyter de an till varandra och skapar en trygghet för barnet att utvecklas och växa i verksamheten. Författarna skriver vidare att det inom förskolan finns två olika typer av inskolning, traditionell inskolning och föräldraaktiv inskolning. Skillnaden mellan dessa är att vid traditionell inskolning introduceras barnet till en pedagog under korta perioder i flera dagar medans de inom föräldraaktiv inskolning introduceras till flera pedagoger under långa perioder i färre dagar. Oavsett val av inskolningsstrategi är det av vikt att pedagogen anpassar varje inskolning utefter det enskilda barnets behov. Det blir därför centralt att efter varje inskolningsperiod reflektera över hur det gick och vara öppen för att förändra sin strategi. Vid anknytning under inskolningsperioden är det väsentligt att pedagogen tänker på hur den knyter an till barnet. Blir anknytningen nära till *en pedagog* hindras barnet från att utforska miljön samt lära känna resten av barngrupp och pedagogerna (Lindgren & Torro, 2017).

Professionell omsorg

Åkerblom (2016) belyste i *Omsorgens många ansikten* vikten av omsorg och att om läroplanen blev skolifierad riskerar omsorgen att försvinna. Den omsorg som barn får i förskolan kallar författaren för *professionell omsorg* och behandlar bland annat vardagsrutiner i förskolan, något som för barnen skapar trygghet. Författaren menar att omsorg består av praktisk omätbar kunskap och teoretiska begrepp. Vidare menar författaren att omsorg som begrepp i det svenska språket fungerar som ett substantiv och beskriver praktiska handlingar och göranden mellan människor. Liknas ordet *omsorg* med engelskans *care* blir det tydligt att ordet står både för verb (handling) och substantiv (ting). Åkerblom påpekar att det är genom en professionell omsorg i förskolan som barn utvecklas och lärande kan ske - omsorg, utveckling och lärande går hand i hand.

Teoretisk utgångspunkt

Studien utgår från anknytningsteorin och kommer med hjälp av den närmare undersöka anknytning och anknytningsstrategier vid inskolning. Som framgår av syftet är det inte interaktionen mellan vårdnadshavare och barn som undersöks. Studiens syfte är heller inte att bidra till att utveckla anknytningsteorin som sådan. Vi anser dock att det är av vikt att lyfta teorin för att förstå vart själva begreppet anknytning kommer ifrån. Nedan följer en kort definition av anknytningsteorin samt begrepp för att ge läsaren en grundläggande förståelse för dess bakgrund.

Anknytningsteorin

Anknytningsteorin är en utvecklingspsykologisk teori kring tidigt samspel och anknytning kopplat till psykisk hälsa. Teorin utvecklades ursprungligen av psykiatrikern John Bowlby (1907 - 1990) under 1950-talet och framåt. Teorin syftar till att belysa dels anknytningsbeteenden och en bestående anknytning för barns emotionella välbefinnande (Askland & Sataøen, 2014).

Askland och Sataøen (2014) skriver fram att Bowlby var intresserad av vad förhållandet mellan personen som hyser störst omsorg för barnet och barnet själv gjorde för dess utveckling. Till en början låg fokus på anknytningen som skedde mellan en mamma och ett barn, med tiden förändrades denna syn och Bowlby talade då istället om alla de omsorgspersoner som barnet har omkring sig (Askland & Sataøen, 2014). Dessa omsorgspersoner kan bestå av vårdnadshavare, far/morföräldrar och pedagoger. Vidare belyser författarna begreppet anknytning som barnets känslomässiga band till de närmaste personerna i hans liv. Anknytning avser en varaktig inre representation av relationen till omvårdnadspersonen eller vårdnadshavare, vilket inbegriper en stark tendens att söka dess närhet vid stress och upplevelse av fara (Bowlby, 2007). I denna studie läggs fokus på personalen i förskolan. Bowlby (2007) skriver i sin artikel att de senaste 50 åren har forskare fått en ny bild av barns primära omsorgsbehov. De senaste 20 åren har de inom neurovetenskaplig forskning fått ett än mer brett spektrum av hur de primära och sekundära relationerna påverkar emotionell utveckling. Askland och Sataøen (2014) förklarar att det finns primära och sekundära anknytningspersoner. En primär anknytningsperson är den som barnet blivit fostrad av, vanligtvis vårdnadshavare. En sekundär anknytningsperson kan vara en pedagog som barnet träffar i vardagen som på förskolan ansvarar för omsorg och anknytning (Askland & Sataøen, 2014; Bowlby, 2007). Vidare lyfter Askland och Sataøen (2014) samspelet som finns mellan två människor, alltså den helhet som två personer skapar tillsammans samt den fysiska tillgängligheten. Med det menas vikten av att vara närvarande och lyhörd till barnet. Detta synsätt är av vikt för att skapa förutsättningar för en god anknytning mellan människor.

Broberg m.fl. (2012) förklarar att anknytningsteorin handlar om samspelet mellan anknytning och omsorg och ska på så vis leda oss till att förstå att den omsorgsperson som finns i barnets närhet ska, när det behövs, ge trygghet och tröst. Vidare belyser författarna anknytningsteorin som dagens mest betydelsefulla psykologiska teori. Betydelse för hur barn och vuxna står i relation till närhet, beskydd och omsorg. Författarna menar att beskydd, närhet och självständighet är den mest centrala delen i barns anknytning till vuxna inom anknytningsteorin. Trygg bas är det mest centrala begreppet inom anknytningsteorin och beskrivs ur två aspekter. Den vuxne ska vara en trygg bas för barnets nyfikenhet och utforskande, samt att verka som en trygg hamn som barnet kan komma tillbaka till om hen upplever hot eller fara. Att ha en trygg bas gör att barnet vågar ge sig ut och utforska världen

med en känsla av trygghet att ha en säker hamn att återvända till. Den här funktionen kan också kallas för en trygghetscirkel (Broberg m.fl., 2012).

I *Möten för lärande* skriver Johansson (2011) om samspelande atmosfär. Där ingår att pedagogen är lyhörd, håller vänlig distans, är närvarande i barns världar samt att kunna överträda gränser (Johansson, 2011). Samspel handlar alltså om att kunna kommunicera samt att kunna sätta sig in i andras perspektiv. Detta kopplas till inskolnings delen av studien, när ett barn kliver in på en förskola för första gången är det väsentligt att pedagogen är närvarande och lyssnar till vad hen vill. Det är samtidigt av vikt att inte vara för påträngande utan låta barnet upptäcka den nya omgivningen på egen hand.

Longstreth och Ritblatt (2019) och Broberg m.fl. (2012) benämner tre anknytningsstilar som beskriver varför ett barn beter sig på ett visst sätt i en viss situation - *trygg anknytning*, *osäker ambivalent anknytning* och *osäker undvikande anknytning* vilka beskrivs nedan. Dessa ses utifrån studiens sammanhang vid inskolning på förskolan.

Trygg anknytning

Barn skaffar sig en trygg anknytning företrädesvis via positiva möten i samspel med vuxna, en nödvändig grund för att utforska och lära känna sin omvärld. Barnet får en kunskap om hur samspel mellan andra personer går till (Longstreth & Ritblatt, 2019). För barn med en trygg anknytning blir ofta inskolningen svår och ledsam, barnen varken tycker om eller är vana vid att bli lämnade i en främmande omgivning med människor de inte känner. Efter en tid av inskolning har barnet förhoppningsvis hittat en pedagog att knyta an till och ett par kamrater. Detta gör att om barnets anknytningssystem aktiveras kommer hen att söka sig till sin anknytningspedagog för att söka tröst och trygghet. En observant pedagog kan också se att barnet har koll på läraren även i fri lek samt att barnet "laddar sina batterier" hos sin pedagog, det kan vara genom att ta ögonkontakt och få ett leende eller att komma fram och ge den vuxne en kram (Broberg m.fl., 2012).

Osäker ambivalent anknytning

Barn med en osäker ambivalent anknytning deltar inte i lek som andra barn finner intressanta, och andra barn tenderar att undvika eller till och med reta dessa barn. Barnet riskerar att få dålig självkänsla och kan bli passivt, ängsligt samt gnälligt (Longstreth & Ritblatt, 2019). Dessa barn uttrycker stort behov av kontakt med vuxna, med ett omätligt omsorgsbehov.

En inskolning kan vara mycket påfrestande för alla inblandade - barn, vårdnadshavare och pedagogerna. Efter inskolningen aktiveras barnets anknytningssystem mycket ofta och barnet söker tröst hos en vuxen men det lugnar ofta inte barnet, hen undviker närkontakt och kan istället ställa sig bredvid pedagogen och fortsätta gråta eller gnälla. Dessa barn är ofta smått gnälliga eller irriterade stora delar av dagen (Broberg m.fl., 2012).

Osäker undvikande anknytning

Barn med osäker undvikande anknytning kan till synes verka mycket självständiga, de tenderar också till att visa ett mer fientligt och avvisande beteende samt kan avsiktligt håna och mobba andra utan anledning (Longstreth & Ritblatt, 2019). Dessa barn visar inget intresse av att använda vårdnadshavaren som en trygghet. Denna anknytningsstil kan visa sig om vårdnadshavaren visat att denne inte klarar barnets behov av omsorg och tröst. Även om de

tycks vara likgiltiga har dessa barn undertryckta känslor av rädsla och ångest. Vissa kan ha utmaningar med sina anknytningspersoner, såsom vårdnadshavare som arbetar långa dagar, lider av sjukdom eller tillhandahåller otydlig uppmärksamhet som kan leda till att barnet ofta känner sig ensamt. Barn med denna anknytningsstil har ofta en smidigare inskolning eftersom hen är van vid att klara sig på egen hand och inte får så mycket känslomässigt stöd i andra fall. Ett barn med osäker undvikande anknytning knyter inte an till någon pedagog, de ser dem mest som instrumentella, som ett hjälpmedel till olika ting. Dessa barn ignorera också ofta den vuxnes inbjudan till kontakt och samspel (Broberg m.fl., 2012).

Anknytningsteorin blir relevant för studien utifrån att pedagoger ses som en sekundär omsorgsperson till barnet samt vilken inverkan deras anknytningsrelationen har på barnens omsorg, utveckling och lärande.

Metod och genomförande

I denna del kommer vi att presentera metodologiska överväganden för hur studien har genomförts. Under metodval presenteras undersökningens tillvägagångssätt vilken studiens empiriska material inhämtats genom en kvantitativ webbenkät. Vidare beskrivs det vilken typ av urval som gjorts och varför detta blev relevant för undersökningen. Efterföljande avsnitt tar upp studiens genomförande och därefter de forskningsetiska principerna som beaktas vid undersökningen. Vidare redogörs studiens trovärdighet och slutligen skrivs det fram hur respondenternas svar har analyserats.

Metodval

Kvantitativa undersökningar har sina rötter i positivismen och naturvetenskapen där generaliserbar data (siffror) analyseras med statistiska beskrivningar av hypoteser (Lundgren, 2017). I arbetet med den kvantitativa teorin används webbenkäter för att inhämta data till studiens undersökning. Ahrne och Svensson (2015) menar att kvalitativ empiri är omätbara data, och att kvantitativa data genererar ett mätbart resultat. Kvalitativa undersökningar har som syfte att beskriva, dock inte förutsäga, vilket är fallet vid kvantitativa undersökningar. Kvalitativa undersökningar ger många detaljer samt beskrivande information i ett ämne från ett individuellt perspektiv, dock sammanfattas enbart ett litet urval av den stora massan som undersöks. Kvalitativa undersökningar hjälper forskaren att få en djupare förståelse för hur människor känner och upplever något, men ger ingen insikt i antal och samband mellan övergripande fakta så som en kvantitativ undersökning skapar. Genom den valda kvantitativa teorin strävar forskarna efter en bredare förståelse, överblick och förklaring av undersökningens frågeställningar. Det som kan ses negativt med metoden är att den sammanställda empirin inte är flexibel och informationen från respondenterna är begränsad. Dock anser vi att metodvalet med fördel kan ge en generaliserad bild av hur det ser ut i en pedagogisk praktik. Genom generalisering kan studien undersöka samband, fördelning och variation. Ansatsen strävar efter reliabilitet och validitet, och kan undersökas med många olika datoriserade analysmodeller (diagram) (Ahrne & Svensson, 2015).

Vi vill undersöka pedagogers förhållningssätt till barns anknytning vid inskolning, samt vilka strategier de använder och tycker fungerar bäst. Syftet är alltså inte att djupdyka i deras åsikter eller för den delen hur de känner inför inskolningsperioder, därför passar en webbenkät med slutna frågor bra till vårt syfte i en kvantitativ ansats.

Vi är i skrivande stund starkt påverkade av pandemin Covid - 19 och har därför utifrån folkhälsomyndighetens rekommendationer valt att göra en webbenkät istället för en metod som kräver att vi besöker förskolorna, detta för att inte öka smittspridningen.

Undersökningen skulle kunna göras med hjälp av intervjuer. Denna metod kan anpassas utifrån situationen intervjuaren befinner sig i och kan på så sätt ge en djupare bild av ämnet som undersöks och specifika svar (Eriksson-Zetterquist & Ahrne, 2015).

Intervju genererar svar utifrån upplevda erfarenheter, värderingar och beslut på ett personligt stadiet (Eriksson-Zetterquist och Ahrne, 2015). Utifrån dessa aspekter förstås det att en kvalitativ ansats skulle frambringa fler och personliga svar, dock är vi tre som intervjuar vilket gör det lätt att komma ifrån studiens specifika ämne - att undersöka pedagogers förhållningssätt till anknytning vid inskolning.

Videoobservation är en metod som med fördel kunnat användas i studien. Eidevald (2015) beskriver att videoobservationer ger mer djupgående analyser av relationen mellan två personer och hur de interagerar. Vi är begränsade tidsmässigt och våra ambitioner är att nå ut till så många pedagoger som möjligt. Videoobservation kräver godkännande av vårdnadshavare, barn och pedagoger innan arbetet kan börja (Eidevald, 2015). Detta kan vi bortse från vid enkätundersökning, där pedagogerna ges möjlighet att frivilligt besvara webbenkäten.

Webbenkäten gör det möjligt att nå ut till många respondenter på kort tid. Genom att alla får samma frågor och svarsalternativ blir det möjligt att dra generella slutsatser utifrån resultaten. Enkäter är mindre lämpliga när det efterfrågas djupare kunskap då det finns begränsade möjligheter till en tvåvägskommunikation i dessa undersökningar. Åberg-Bengtsson och Pramling (2020) skriver i boken *Metodologi, för studier i, om och med förskolan* om nackdelarna med en kvantitativ ansats och webbenkät, det kan bli ett systematiskt bortfall där en viss grupp av människor inte svarar på enkäten. Undersökningens validitet löper då stor risk att bli inkorrekt. Trots det skriver de fram att fördelarna med en kvantitativ ansats och webbenkät är att frågor kan läsas så att respondenterna måste svara på just den frågan. Detta ger oss möjlighet att undersöka just det vi är intresserade av och det kan på så sätt öka reliabiliteten av undersökningen. Vidare skriver de att kvantitativa undersökningar är de som får säkrast resultat. Genom att använda denna metod blir studien reliabel.

Åberg - Bengtsson och Pramling (2020) belyser att en kvantitativ undersökning kan ses som ett skelett som ger stabilitet medan en kvalitativ ansats ger möjligheten att fördjupa undersökningen.

Syftet med vår enkätundersökning som metod för datainsamling är att nå så många respondenter som möjligt för att få en bredare bild av pedagogers förhållningssätt kring anknytning vid inskolning. Studien fokuserar inte på själva praktiken och hur barns anknytning i relation till inskolning genomförs utan var vårt intresse ligger i att på ett beskrivande sätt via pedagogers perspektiv skapa en bredare bild av olika strategier som används vid inskolning.

Urval

Åberg-Bengtsson och Pramling (2020) skriver fram vikten av urvalet som görs inför en undersökning. Varje studie har som avsikt att undersöka ett visst ämne och det blir därför centralt att utifrån ämnet urskilja vilken population som bäst kan besvara de frågor som undersöks. Vilken typ av urval som väljs för undersökningen blir av vikt för generaliserbarheten då de respondenter som besvarar enkäten ska representera resten av populationen inom detta yrke.

Barmark och Djurfelt (2015) påvisar att det finns en rad olika sannolikhetsurval som kan göras beroende på vad som ska undersökas samt vilka tillgångar en forskare har. Bland annat kan forskare använda ett obundet slumpmässigt urval där urvalsprocessen kan skilja sig. Ett sätt för ett obundet slumpmässigt urval är till exempel att ta hjälp av ett statistikprogram som slumpmässigt väljer ut de respondenter som ska medverka i undersökningen. Ett annat sätt är genom en manuell urvalsprocess, där respondenterna lottas ut. Det finns ytterligare ett par varianter av sannolikhetsurval. Stratifierat urval innebär att populationen (respondenterna) delas in i kategorier innan stickprovet genomförs. För undersökningen kunde ett stratifierat urval blivit aktuellt i frågan om att dela in respondenterna i olika kategorier utefter utbildningsnivå. Klusterurvalet eller flerstegsurvalet kan istället användas till exempel när forskaren slumpmässigt geografiskt väljer att vända sig till valda förskolor och därefter tar hjälp av ett obundet slumpmässigt urval, till exempel statistikprogram, som väljer ut vilka som ska vara dess respondenter (Barmark & Djurfelt, 2015).

Då uppsatsarbetet skrivs under en begränsad tid har vi valt att använda oss av bekvämlighetsprincipen och begränsar urvalet av förskolor att skicka webbenkäten till (Bryman, 2011). Det innebär att vi vänder oss till förskolor som i detta sammanhang finns tillgängliga för oss. Vi är medvetna om att ett slumpmässigt urval kan generera en bättre reliabilitet dock kräver detta förarbete mer tid. Vi upplever inte att vi har den tiden till arbetet och väljer då att göra på detta sätt. Det finns även en medvetenhet om att studien enbart är en yttlig beröring av ett stort ämne, ett bredare urval skulle ge en mer tillförlitlig empiri för de strategier pedagoger använder vid inskolning för att knyta an till barn. Vidare ska det påpekas att ett kvantitativt resultat med få respondenter närmar sig en kvalitativ studie. Inom den kvantitativa studien siktar forskarna på att få så många svar som möjligt för att öka generaliseringen. Enligt våra egna bedömningar fanns det möjlighet att få ungefär 100 svar på webbenkäten, utfallet av studien bygger på 38 respondenters svar. Efter reflektioner med handledare beslutades att antalet svar med god grund kunde representera en kvantitativ undersökning.

Studien syftar till att undersöka vilka strategier pedagoger använder sig av för att knyta an till barnen vid inskolning, vi anser att det är ett allmänt ämne som finns på alla förskolor i hela Sverige men att det kan skilja sig åt från förskola till förskola. De påverkande faktorerna kan till exempel vara gruppstorlek, personalomsättning eller pedagogernas utbildningsnivå. Det kan medföra att det skapas meningsskiljaktigheter bland förskolorna när det kommer till tiden som finns för att skapa anknytning till nyinskolade barn.

Studien undersöker hur *alla* pedagoger inom verksamheten förhåller sig till anknytning vid inskolning, därför har vi valt att precisera "Alla anställda inom verksamheten" i det utskickade mailet. Enkäten riktas till alla pedagoger i förskolan - barnskötare som förskollärare. Ansvarsområden kan vara uppdelade på olika vis på olika förskolor, studien syftar dock inte till att mäta olika utbildningsnivåer utan att se ifall de som arbetar använder olika metoder för att knyta an till barn. Detta utifrån riktlinjer i läroplanen som menar att det är arbetslagets ansvar att "*utveckla en tillitsfull relation mellan förskola och hemmet*" samt att "*fortlöpande föra samtal med vårdnadshavare om barnets utveckling och lärande*" (Läroplanen för förskolan, 2018, s. 7).

Genomförande

Studien utgår från en kvantitativ ansats för insamling av empiri. Innan studien genomfördes fick vi tips av tidigare studenter om att svarsfrekvensen för webbenkäter kan vara väldigt liten.

Därav valdes ett fåtal förskolor med personlig koppling ut. Bryman (2011) menar att ett bekvämlighetsurval med stor sannolikhet genererar en högre svarsfrekvens. Sammantaget kontaktades åtta rektorer som ombeds distribuera mailet vidare till alla anställda pedagoger inom deras verksamheter. Vi har förståelse för att de är mycket som ska hinnas med i verksamheterna, vi som forskare har dock inte någon insikt i hur det ser ut just nu på förskolorna, vilket rektorerna har. Därför valde vi att vända oss direkt till rektorerna som har koll på sin verksamhet och vet om tiden finns att besvara en enkät. De i sin tur gavs möjlighet att distribuera ut länken till respondenterna, alla anställda inom förskolan. På så sätt kunde vi förvissa oss om att enkäten nått ut till tillräckligt många respondenter, samt att vårt mail inte blev ett i mängden (Bryman, 2011). Mailet till rektor redovisas under Bilaga 1.

Bryman (2011) menar att undersökningens validitet påverkas av antalet svar undersökningen får in såväl som att forskarna bör ha goda utformade strategier för att öka dess trovärdighet. Studien utgick från en rad strategier för att få en god svarsfrekvens. Vi valde att göra en pilotstudie innan den färdigställda webbenkäten skickades ut för att säkerställa språkets begriplighet och att öka undersökningens reliabilitet (Åberg-Bengtsson & Pramling, 2020; Bryman, 2011). Bland annat fastställdes det hur lång tid enkäten skulle ta att besvara, samt hur frågor och svar skulle formuleras. Enkäten bestod slutligen av 15 frågor, varav fyra öppna och 11 stängda med flervalssvar. De öppna frågorna berörde mestadels hur pedagogerna agerar och ser på anknytning i olika situationer. De stängda frågorna behandlar bakgrundsinformation samt hur pedagogernas arbetssituation ser ut.

För att ges god tid till att undersöka svaren från respondenterna valde vi att stänga enkäten åtta arbetsdagar efter utskickat mail. Den stora planeringsdagen i många regioner inom barnomsorgen är måndagar och därför var det väsentligt för oss att respondenterna fick två planeringsdagar på sig att besvara enkäten. Efter sex arbetsdagar skickades ett påminnelsemail till de åtta rektorerna.

Enkäten i vår studie består av både slutna och öppna frågor (Se bilaga 3). De frågor som rör pedagogernas egna reflektioner kring vad anknytning betyder för dem och genererar öppna svar kan tyckas förenade med en kvalitativ ansats. Målet är att dessa tolkas mot de slutna frågorna som rör antalsuppfattning eller längdförhållanden. De slutna frågorna representerar studiens kvantitativa del och presenterar ett generellt statistiskt resultat. Barmark och Djurfelt (2015) skriver att enkäter handlar om strukturering, där vi med hjälp av de svar som inkommit kan jämföra och sammanställa respondenternas tankar och åsikter. Därför blir det en fördel att använda sig av slutna frågor. Vidare lyfter författarna att öppna frågor helst ska undvikas i dessa sammanhang då slutna frågor är enklare att sammanställa och granska. Trots detta kan de öppna frågorna vara behjälpliga vid analysen av de slutna frågorna. Å ena sidan blir enkätupplevelsen för respondenterna smidigare med de förvalda svarsalternativen, vi kan få en högre svarsfrekvens. Å andra sidan får vi inte med de delar som respondenterna anser att enkäten saknar, deras egna tankar och värderingar går förlorade genom de slutna frågorna. Öppna frågor utan fasta svarsalternativ ger möjligheten både till deltagarna att uttrycka sina tankar och resonemang och till forskare att utveckla en djupare förståelse för alla respondenternas åsikt. De kvantitativa frågorna hjälper undersökningen genom att vi får svar på det som efterfrågas. De kvalitativa frågorna är mer beskrivande där respondenterna ges möjlighet att lyfta sina egna tankar kring ämnet som annars inte kommer fram. Genom att ställa de öppna och stängda frågorna emot varandra ökar generaliseringen, vi anser även att studiens validitet och reliabilitet stärks på detta vis.

Forskningsetiska principer

Löfdahl (2014) menar att studenter bör tänka på att ha en utförlig planering av alla moment, samt en god kommunikation med sin handledare för stöttning vid eventuella etiska dilemman som kan uppstå. Därför har utformandet av studien utgått från samtyckesregler. Vi har gemensamt skapat förhållningsregler om vad som förväntas av var och en samt hur arbetet ska fortlöpa. Arbetet är uppdelat utifrån de olika delarna som ska vara med i studien och utifrån dessa har vi var och en letat fram litteratur. Vi träffas över nätet varje dag för att återkoppla till varandra, och bestämmer gemensamt vad vi anser passar till vår studie. Under skrivperioden har vi använt oss av ett gemensamt dokument där alla bidragit likvärdigt till studiens textutformning.

Frågorna i enkäten formulerades på ett sätt så att respondenterna var anonyma, med en tydlig struktur så att det framgick vad syftet med studien var. Studien tar genomgående hänsyn till *Lagen om etikprövning av forskning som avser människor*.

“Grundläggande är att forskning enbart får godkännas om den kan utföras med respekt för människovärdet och mänskliga rättigheter (...). Människors välfärd skall ges företräde framför samhällets och vetenskapens behov” (SFS 2003:460, 8§).

Med utgång från ovan citat formades informationsbrevet till respondenterna (se Bilaga 2.), där de forskningsetiska reglernas allmänna huvudkrav framgår på ett tydligt vis (Vetenskapsrådet, 2017). I brevet framgår det att alla som medverkar är anonyma och att de kan välja att avbryta sitt deltagande när de vill. Deras medverkan är helt konfidentiell, något som Ahrne och Svensson (2015) menar är av vikt att informera om i en studie och att alla svar behandlas på ett sådant sätt så att de av utomstående inte kan identifieras. I informationsbrevet framhålls det om *informerat samtycke*, där det är forskarens etiska ansvar att pedagogerna blir informerade om vad studiens syfte är och vad resultatet kommer användas till. De blir även informerade om *principen om nyttjandekravet*, som innebär att den information de lämnar ifrån sig inte får eller kommer att användas i andra sammanhang än till resultatet av vår studie.

Av etisk hänsyn har vi i beräkningar med oss att undersökningens reliabilitet påverkas av pedagogernas sinnessillstånd och hur mycket tid de har på sig att svara.

Valet av metod blir dels etiskt försvarbart genom att inskolningen i sig är en känslig period då en sekundär omsorgsperson introduceras för barnen. Bjørndal (2005) påpekar att ytterligare en observatör vid inskolningen kan för barnen bli störande, och dels för att undersökningens fokus ligger hos pedagogerna och inte barnen.

Sammanfattningsvis följer studien de lagbundna riktlinjerna, tar ansvarar för de pedagoger som deltar, det insamlade materialet, samt valet av metod där vi ur etisk synpunkt tar hänsyn till barnens perspektiv.

Analys

Webbenkäten besvarades i Google Forms där även analysen av respondenternas svar genomfördes. Var och en av oss analyserade de tre (från början fyra frågor, dock föll en bort i analysen) öppna frågorna där respondenterna gavs möjlighet att framföra sina personliga tankar och idéer. Därefter fördes diskussioner och reflektioner kring vad vi kommit fram till och vad som var centralt för respondenterna vad gäller anknytning. Vi genomförde en så kallad

innehållsanalys där respondenternas svar systematiskt analyserades utifrån fem olika kategorier (Bryman, 2011), dessa beskrev olika anknytningsstrategier till barnen: Anknytning till barnet genom vårdnadshavare; Vara närvarande; Visa intresse för barnet genom lek; Skapa samspel; Har en strategi men framgår inte vilken; Skapa trygghet. Att genomföra analysen på det här sättet ökar validiteten genom att angripa studien systematiskt utifrån olika synvinklar för att säkerställa vad som analyserats och på så vis har vi kommit fram till samma slutsatser. När de öppna frågorna placerats i en av de fem kategorierna ställdes de mot de resterande 11 stängda frågorna, på så sätt ökar reliabiliteten av undersökningen.

Studiens trovärdighet

Åberg-Bengtsson och Pramling (2020) menar att enkäter är en av de bättre metoderna för att konstruera kvantitativt material. Då vårt empiriska material som framgår av webbenkäten analyseras med statistiska verktyg i olika diagram är det därför lämpligt att använda en kvantitativ ansats. Resultatet presenteras genom statistik i diagram och därför blir generalisering av undersökningen aktuell (Ahrne & Svensson, 2015). Kan resultatet generaliseras får vi en trovärdigare bild av det som undersökts. Genom att analysera och generalisera empirin med slutsatser där vi jämför och sätter tidigare kunskaper inom ämnet i relation till resultatet karakteriseras vetenskapligheten i studien. Det vill säga om resultatet från frågeställningarna går att generalisera och använda i ett större eller bredare sammanhang.

Vår metod bygger på framtagen empirisk statistik med hjälp av enkätundersökning - därför måste vi dra generella slutsatser för att komma fram till ett resultat. För en god generalisering krävs det att våra statistiska undersökningar har hög reliabilitet, pålitlighet, vilket påverkas och förbättras av index och siffertal (Åberg-Bengtsson & Pramling, 2020), vilket de slutna frågorna bidrar till. De slutna frågorna med förvalda svarsalternativ presenteras i form av procent och antal. Dock kan vi inte med säkerhet säga att de generella slutsatser som dras utifrån undersökningen representerar hela populationen då vi enbart studerar en mindre grupp. Vi forskare anser att anknytning är ett aktuellt ämne i förskolan och hoppas att undersökningen bidrar till en fingervisning om hur det ser ut i övriga samhället. Barmark och Djurfeldt (2015) menar att hur vi än väljer att använda våra teoretiska frågeformuleringar i webbenkäten kommer det vara svårt att få fram ett exakt svar i den empiriska undersökningen. Detta är något som finns med i beaktning när frågeställningen formuleras för att vi ska kunna mäta rätt sak och få en god validitet - det vill säga att undersökningen handlar om det vi har för avsikt att undersöka. Genom undersökningens pilotstudie kunde inaktuella frågor sällas bort och otydliga frågor omformuleras för språkets begriplighet. På så vis kunde vi försäkra oss om svar på de forskningsetiska frågorna som studien har för avsikt att undersöka. Vidare vill vi belysa att respondenternas sinnesstämning kan påverka undersökningens validitet. Ges de inte möjlighet till att sitta i lugn och ro och besvara enkäten kan de hända att en del av frågorna inte besvaras sanningsenligt vilket då har en stor inverkan på det slutgiltiga resultatet.

Resultatredovisning och analys

Nedan presenteras undersökningens resultat genom de kvantitativa (stängda) och kvalitativa (öppna) frågorna som ställts i webbenkäten. Inledningsvis lyfts relevant information om respondenterna. Vidare följer en analys av eventuella bortfall som är av vikt att upplysa om i beräkningen av analysen. Därefter följer en sammanställning om hur begreppet anknytning uppfattas samt vilka strategier som används för att knyta an till barn under inskolning i förskolan. Efterföljande lyfter vi respondenternas tankar kring de möjligheter och hinder som finns i verksamheterna för att det ska bli en lyckad anknytning vid inskolningsperioden.

Avslutningsvis skrivs en sammanfattning fram kring resultatet utifrån analysen.

När ”den pedagogiska praktiken” benämns i texten menas det förskolans praktik. Engdahl och Ärlemalm - Hagsér (2015) beskriver att själva verksamheten som sådan är en praktik, där förändringar sker utifrån nya erfarenheter som pedagogerna införskaffar utifrån ny forskning men också från diskussioner som förs i arbetslag.

De enkätfrågor som ställts till respondenterna finns att ta del av i Bilaga 3.

Bakgrundsinformation om respondenterna

Resultatet visade att 38 personer besvarade enkäten samt att där 79 procent är förskollärare. Flest svarade att det har arbetat mer än 11 år inom barnomsorgen (42 procent), och 58 procent svarade att det är 13–19 barn inskrivna per avdelning.

Utifrån undersökningens resultat har 63 procent av respondenterna svarat att det arbetar tre eller färre pedagoger på avdelningarna, och 37 procent av respondenternas har svarat att det finns fyra eller fler pedagoger på deras avdelningar.

Figur 1 - Antal respondenter och dess utbildningsnivå.

Hur respondenterna uppfattar begreppet anknytning i den pedagogiska praktiken

I avsnittet nedan presenteras några citat från respondenternas egna reflektioner av den öppna frågan där de tolkar begreppet anknytning. Totalt har 38 pedagoger besvarat frågan. Majoriteten av respondenterna har svarat att anknytning för dem är eller har med trygghet att göra. De svarade också att barnen först och främst behöver känna sig trygga för att våga sig vidare och utforska avdelningen och för att i sin tur utvecklas och lära.

“Att man skapat en god relation med barnet så barnet känner trygghet. Genom att barnet känner trygghet kan de utvecklas, upptäcka och har bättre förutsättning för lärande”.

“När personen har känslan av en trygg bas/trygg anknytning till dig så vågar den sedan att utvecklas, testa på nya saker, utmana sig själv mm. På grund av att den tryggt anknytna personen känner att den alltid har en "trygg hamn" att kunna komma tillbaka till och landa i.”

“Vi arbetar efter devisen "tryggt, roligt och lärorikt" och i den ordningen. Är hen trygg blir det roligt på förskolan. Först då kan vi undervisa på ett sätt som gynnar barnet.”

“Anknytning är den viktigaste grundläggande delen i mitt arbete med barn. En trygg anknytning till pedagogen/pedagoger skapar förutsättningar för det livslånga lärandet. Vi bygger upp denna relation med barnet från start. Anknytningen lägger vi störst fokus på under inskolning och den fortsätter därefter vara en viktig pusselbit under resten av barnens tid på förskolan.”

“För mig betyder anknytning i förskolan ALLT. En trygg anknytning för mig innefattar att vara lyhörd för barnets känslor och tankar, att vara emotionellt tillgänglig och responsiv och visa empati - att barnet har en trygg hamn.”

Respondenten uttrycker trygghet som grunden för anknytning till alla barn, och tar upp hur viktig anknytningen till en sekundär omsorgsperson är för barnen. När barnet väl vågar sig iväg från sin trygga bas för att utforska är det av vikt att den trygga basen också verkar som en trygg hamn att återvända till när faran hotar (Broberg m.fl., 2012). Respondenterna beskriver i enkätsvaren att de vill skapa en trygg relation till både barn och vårdnadshavare, samt att de vill vara en trygg hamn, någon barnen kan vända sig till med olika känslor och sinnesstämningar. Vidare beskrivs att anknytning handlar om nära känslomässiga relationer som länkas samman genom den känslomässiga förbindelse som två eller fler personer har till varandra samt att den anknutna, i detta fall barnet, eftersträvar trygghet, tröst och skydd hos anknytningspersonen (Broberg m.fl., 2012).

Det som framkommit i studiens resultat kan jämföras med det som Lindgren och Torro (2010) skriver om vikten av hur pedagoger agerar vid inskolning, likt en kompletterande anknytningsperson när vårdnadshavaren inte finns tillgänglig. Vidare beskriver ”Läroplanen för förskolan” (2018) att pedagoger ska ge barnen en känsla av trygghet på förskolan och att då vara denna trygga anknytningsperson till barnet innebär också att ge barnet den utveckling, lärande och omsorg som behövs. Många respondenter svarade i enkäten att de vill att barnen ska känna sig trygga med pedagogerna på förskolan och att vara någon som kan ge barnet tröst och beskydd när vårdnadshavaren inte är närvarande.

Pedagogers strategier under inskolningsperioder

Inskolningsperioden

Respondenterna fick frågan om hur lång inskolningsperiod de hade på sin förskola. Alltså hur lång tid varje barn får på sig för att knyta an till en pedagog innan barnet anses “färdigt” för att lämnas i förskolan utan vårdnadshavare. Inskolningsperiodens längd jämförs således med om respondenterna ansåg att den var tillräckligt lång för att skapa en trygg anknytning till barnen.

Det är upp till varje enskild förskola att bestämma hur de arbetar för en lyckad inskolning. Förskolorna bestämmer själva hur lång inskolningsperioden bör vara och om de ska arbeta utifrån någon specifik strategi för att knyta an till barnen (Broberg m.fl., 2012).

Lindgren och Torro (2017) lyfter vikten av en lyckad inskolning och benämner två vanliga inskolningsmetoder - traditionell inskolning, som sker under två eller fler veckor, och föräldraaktiv inskolning, som sker under färre antal dagar och under längre stunder.

Resultatet från de 38 svaren presenteras i figur 2 och visar att 76 procent använde sig av två veckor eller mer som inskolningsperiod. Lindgren och Torro (2017) benämner inskolningsperioden som en viktig pusselbit i hur barnets framtida vistelse på förskolan blir och menar att den är avgörande för hur barnet kommer utforska, lära och samspela med andra barn och vuxna.

En trygg anknytning till sekundär omsorgsperson har inverkan på barnets socio-emotionella utveckling. Hur barnen knyter an till en sekundär omsorgsperson vid inskolningsperioden har inte bara inverkan på hur övergången mellan förskola och hem går, utan även för barnets kognitiva utveckling (Datler m.fl., 2012).

Resultatet visar att 24 procent av respondenterna använder en av de kortare inskolningsperioderna på deras förskola. Fem procent av respondenterna svarade att de hade en kortare inskolningsperiod om en - tre dagar, och 19 procent svarade att deras inskolningsperiod var mellan fyra - sju dagar. Lindgren och Torro (2017) menar att en föräldraaktiv inskolning sker under kortare perioder och utifrån resultatet i undersökningen tolkas det därför som att de använder en föräldraaktiv inskolning med kortare dagar.

Figur 2 - Inskolningsperiod

Respondenterna fick frågan om de tycker att inskolningens längd är tillräcklig för att knyta an till barn och skapa en tillitsfull relation till vårdnadshavare. Resultatet visar att 18 procent svarade att de inte tyckte att inskolningstiden var tillräcklig, men att 82 procent svarade att de tyckte att inskolningsperioden var tillräcklig.

För det första har vi tolkat resultatet för undersökningen som att en längre traditionell inskolning är mer uppskattad bland respondenterna, där det framgår att 82 procent är nöjda med inskolningens längd (se figur 2), och 76 procent har svarat att de har en inskolningsperiod om två veckor eller mer (se figur 2). Detta tolkas som att en längre inskolningsperiod skapar fler förutsättningar för pedagoger att knyta an till barnen och skapa en kvalitativ pedagogisk omsorg där barnen känner trygghet. Resultatet tolkas även som att de övervägande respondenterna anser att en god pedagogiska kvalitet uppnås vid en längre inskolningsperiod. Datler m.fl. (2012) talar om vikten av en förskola med god kvalitet kring omsorg och hur viktigt det är för barnens trivsel och utveckling. Trivs inte barnet stannar de upp i utvecklingen. Det är genom omsorgen som pedagoger kan skapa en trygg anknytning till barnet. Enligt tolkningarna i resultatet anser respondenterna att en längre traditionell inskolningsperiod om två veckor eller mer skapar större förutsättningar för att lyckas med detta.

Dessutom svarade 24 procent (se figur 2) av respondenterna att de använder en av de kortare inskolningsperioderna. Resultatet fick även svar om 18 procent som inte ansåg att inskolningstiden var tillräcklig för att knyta an till barnen (se figur 3). Följande citat är ett svar på frågan om varför de inte tyckte att inskolningens längd var tillräcklig för att skapa en trygg anknytning, och skapa en tillitsfull relation med barn och vårdnadshavare vid inskolning;

“Inskolningen är starten för anknytningen. Det tar månader att få en trygg anknytning men snabbare för barn och vh att känna tillit, vilket gör att barnet ändå kan lämnas utan några större invändningar på den inskolningstid vi har” (Vi tolkar det som att i detta fall står “vh” i citatet för vårdnadshavare).

Resultatet tolkas som så att de respondenter som använder sig av en kortare inskolningsperiod är mindre nöjda med hur anknytningen till barnen fungerar och att de inte anser att inskolningstiden är tillräcklig. ”Läroplanen för förskolan” (2018) belyser att det delade ansvaret för en lyckad och tillitsfull introduktion vid inskolningen ligger hos arbetslaget (*Läroplanen för förskolan*, 2016). Lindgren och Torro (2017) styrker detta och menar att grunden för en lyckad anknytning på förskolan är pedagogernas lyhördhet och närvaro för barnet.

Utifrån ovan skrivna citat, tidigare forskning och våra egna erfarenheter tolkas det därför utifrån resultatet som att barn behöver tid för att knyta an till en sekundär omsorgsperson, och att de längre inskolningsperioderna skapar fler förutsättningar för detta.

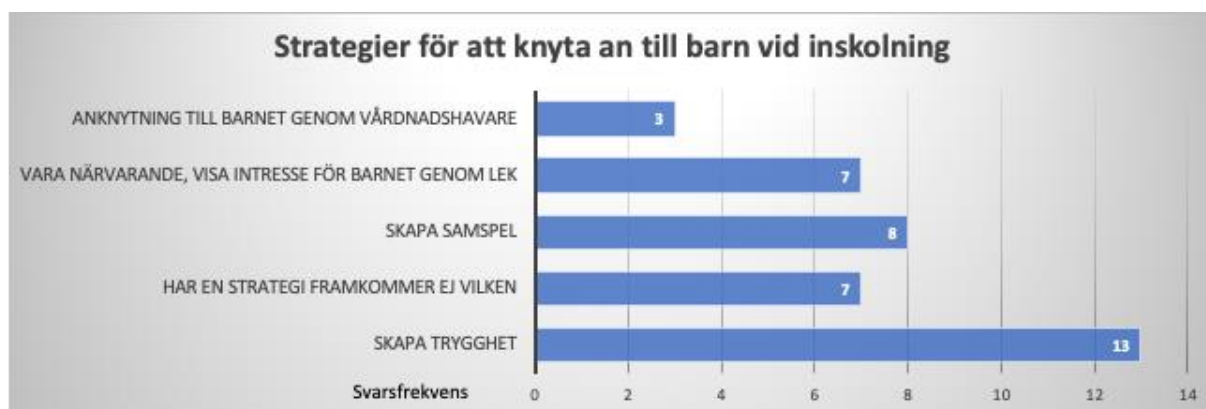
Figur 3 - Är inskolningens längd tillräcklig för att skapa en trygg anknytning till barnen?

Anknytningsstrategier vid inskolning

I Figur 4 presenteras en sammanställning av de 38 svar som studien fått in för den öppna frågan om respondenterna använder sig av någon strategi för att knyta an till barn och skapa en tillitsfull relation till vårdnadshavare vid inskolning. Svaren delades in i följande fem kategorier; Anknytning till barnet genom vårdnadshavare; Vara närvarande, Visa intresse för barnet genom lek; Skapa samspel; Har en strategi men framgår inte vilken; Skapa trygghet, och redovisas i antal svarande per kategori. Det bör nämnas att många svar passar in under flera kategorier och att uppdelningen är forskarnas egna tolkningar för hur respondenten beskrivit den egna strategin.

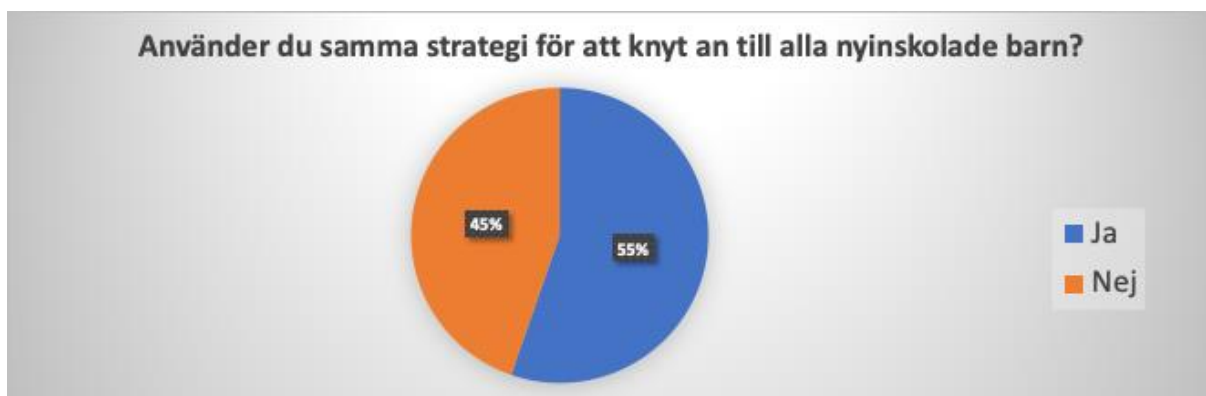
Av de 38 svar som inkommit var det ingen som svarade att de saknade en anknytningsstrategi eller hoppade över att svara på frågan. Vad som framkom i undersökningen är att trygghet är en strategi som flest pedagoger använder sig av. Mayer White (2016) menar på att vi genom kvalitativa relationer gynnar barns lärande. Utifrån författarens påstående och undersökningens resultat tolkas detta som att anknytningsstrategier gör det möjligt för barnen att skapa samspel, anknytning och trygghet till en sekundär omsorgsperson på förskolan. Broberg m.fl. (2012) menar att detta blir centralt både för barn och vårdnadshavare och har en stor betydelse hur barnet senare kommer utforska och lära sig på förskolan. Pedagoger har

som ansvar att sätta grunden för ett livslångt lärande (*Läroplanen för förskolan*, 2018) och det måste börja med anknytningen.

Figur 4 - Strategier för att knyta an till barn vid inskolning.

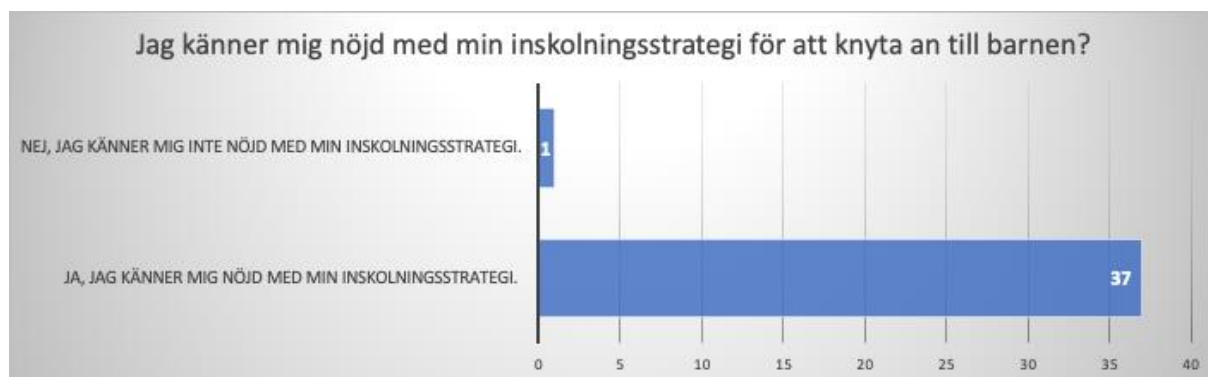
Frågan ställdes till respondenterna om de använder sig av samma strategi när de knyter an till nyinskolade barn (se figur 5). Resultatet visade att mer än hälften (55 procent) använder sig av samma strategi. Å ena sidan tolkas detta ur en positiv synvinkel då respondenterna uttrycker att de funnit en strategi som fungerar i deras verksamhet. Detta pekar även på att de skapar tillitsfulla relationer till vårdnadshavare genom att använda sig av samma strategi till alla barn (*Läroplanen för förskolan*, 2018). Å andra sidan nämner ”Läroplanen för förskolan” (2018) om en likvärdig utbildning, hur varje verksamhet ska utformas och anpassas efter varje enskilt barn. Här kan det dras paralleller mellan likvärdig utbildning och inskolning. Alla barn kommer in i verksamheten med olika förutsättningar, samtidigt ska de erbjudas samma typ av inskolning. Med det sagt är det dock av vikt att pedagogerna utformar varje inskolning utefter det enskilda barnet och utgår ifrån vad som är barnets bästa (SFS 2018:1197), för att pedagog och barn på bästa möjliga sätt ska ges en chans till att knyta an till varandra.

Figur 5 - Används samma strategi för att knyta an till alla nyinskolade barn?

I frågan om respondenterna känner sig nöjda med sin inskolningsstrategi svarade hela 97 procent att de känner sig nöjda. Lindgren och Torro (2017) betonar att grunden till en lyckad inskolning handlar om pedagogernas lyhördhet samt närvaro till barnet men också att det handlar om att skapa relationer till barnet i samverkan med vårdnadshavarna. Riktas respondenternas positiva svar mot deras strategier för anknytning vid inskolning (se figur 4), tolkas det att alla pedagoger har som fokus att vara lyhörda och närvarande oavsett vilken typ av strategi som de väljer att utgå ifrån. Vad som förstås från resultat så är inte sammansättningen av antal pedagoger, gruppstorlek eller inskolningsperioden avgörande för

om pedagogerna är nöjda med sin inskolningsstrategi. Varje pedagog ser till att det skapas en fungerande inskolning utifrån de förutsättningar som ges.

Figur 6 - Känner respondenterna sig nöjda med inskolningsstrategin.

Vidareutbildning inom ämnet anknytning

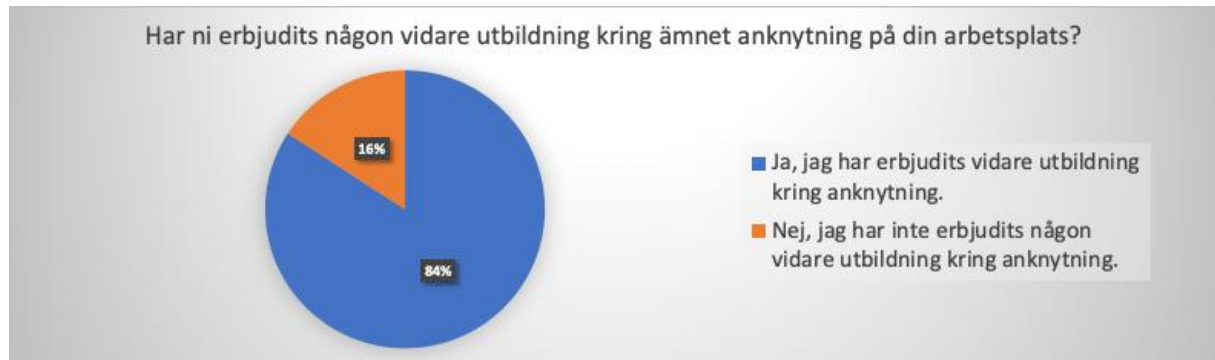
Respondenterna tillfrågades i en sluten fråga om de erbjudits någon vidareutbildning inom ämnet anknytning. Resultatet visar att 16 procent har blivit erbjudna en vidareutbildning, övriga 84 procent svarade att de inte erbjudits någon vidareutbildning i ämnet (se figur 7)

”Läroplanen för förskolan” (2018) fastställer förskolornas rektorer som ansvariga för pedagogernas vidareutbildning. Utifrån resultatet tolkar vi svaren som att vidareutbildning inte är något som prioriteras av förskolornas rektorer. Frågan vi således ställer oss är varför dessa 84 procent inte erbjudits någon vidareutbildning inom ämnet anknytning. Tolkningar utifrån undersökningens resultat visar att anknytning är grunden för barnens trygghet på förskolan. Dessa spekulationer stärks av Askland och Sataøen (2014) som påstår att en god anknytning är grunden för barns självutveckling samt emotionella och sociala utveckling. Det är rektorns ansvar att förskollärare, barnskötare och annan personal får den kompetensutveckling som krävs för att vidareutvecklas inom yrket (*Läroplanen för förskolan*, 2018). Vidare skriver Eriksson Barajas m.fl. (2013) att pedagoger måste ha källor till den kunskap de lär ut för att det ska ge några resultat. Erbjuds de inte denna kunskap kan detta vidare hämma barnets utveckling som så att pedagoger inte vet hur de på bästa sätt knyter an till barnen. Skulle detta tolkas utifrån läroplanens skrivningar får vi som forskare en förståelse för varför just anknytningen får stå i skymundan. Anknytning benämns enbart en gång i läroplanen och då inte i relation till barnet som skolas in på förskolan utan i relation till förskolans värdegrund och att inga barn ska bli diskriminerade på grund av anknytning till nära anhörig (*Läroplanen för förskolan*, 2018). Så här skriver en av respondenterna i undersökningen som arbetat i verksamheten i sex till 10 år;

“Om du inte har skapat en trygg relation med alla barn (och föräldrar!) blir det omöjligt att bedriva någon form av utvecklingsarbete överhuvudtaget. [...] Att själva grunden för lärande (alltså trygg anknytning) inte tydliggörs mer i vare sig läroplan eller forskning är för mig obegripligt. [...] Jag är djupt oroad över denna utveckling”.

Det som går att läsa i läroplanen är att “*förskolan ska vara rolig, trygg och lärorik*” (*Läroplanen för förskolan*, 2018), och att anknytning står i relation till trygghet och omsorg. Det kommer ständigt ny forskning kring hur pedagoger ska förhålla sig i verksamheten och det är då av vikt att rektorer uppdaterar och erbjuder pedagoger en vidare förståelse för anknytning till barnet och varför det även är viktigt att ha en god relation till primära omsorgspersoner. Övervägande

talar respondenterna i undersökningen om trygghet i relation till vad anknytning betyder för dem. För att skapa trygghet skriver Longstreth och Ritblatt (2019) i sin artikel att pedagoger till en början behöver observera varje barn för att ta reda på vilken anknytningsstil de bör använda. När pedagogerna har kunskap om detta vet de hur de på bästa sätt knyter an till det enskilda barnet och dennes vårdnadshavare. En respondent har svarat följande; *“inskolningen är starten för anknytningen... det tar månader att få en trygg anknytning”*.

Figur 7 - Har ni erbjudits vidareutbildning i ämnet anknytning?

Resultatet talar tydligt för att respondenterna är medvetna om hur viktig anknytningen till barnen är men att en efterfrågan av kompetensutveckling är av vikt. Dels som en hjälp för en gemensam samsyn, där barnet alltid vet vad som gäller på förskolan samt vet vart den kan finna trygghet, och dels för förskolans kvalitet och att utvecklas professionellt.

Möjligheter respektive hinder för en lyckad anknytning vid inskolning utifrån pedagogers reflektioner

I detta avsnitt kommer det beskrivas vad pedagogerna anser att det finns för möjligheter respektive hinder för att knyta an till barn under inskolningsperioden. Resultatet som framkom i undersökningen visar främst på den stöttning som sker i arbetslaget under inskolningsperioden. De största hindren som framkom i undersökningen är barngruppsstorleken, för många barn som skolas in samtidigt eller som finns i verksamheten under inskolningstiden, samt vårdnadshavare som vill skynda på inskolningens process då de upplevs känna en press över att återgå till sina arbeten. Det ska även poängteras att svaren som inkommit på enkäten tolkas utifrån det som respondenterna betonat är möjligheter respektive hinder.

Möjligheter

Respondenterna tillfrågades om de ansåg att de får tillräckligt med stöttning från kollegor och rektor inför inskolningsperioden. Resultatet från de 38 svaren presenteras i figur 8. Det visar på att mer än hälften (58 procent) svarade att de får lagom med stöd och endast tre procent svarade att de inte får något stöd. Detta ses som ett positivt resultat då det skrivs fram i skollagen 2 kap 9§ (SFS 2010:800) att rektorn ska ansvara för det pedagogiska arbete som utförs i verksamheterna, detta är bland annat att finnas där för varandra i arbetslaget så att en kollega kan utföra sitt pedagogiska uppdrag.

Lindgren och Torro (2017) lyfter aspekten att det inte är bra för ett barn att knyta an till enbart en pedagog. För att undvika att detta sker är det centralt att arbetslaget arbetar genom den samspelande atmosfären (Johansson, 2016), som antyder till att samspela med barnet likväl som

att samspela tillsammans med sitt arbetslag, där de stöttar varandra. Dels för att undvika stress hos den pedagog som bär ansvaret för de nyinskolade barnet och dels för att hjälpa barnet upptäcka och utvecklas tillsammans med andra. Genom att arbetslaget stöttar varandra ges nyinskolade barn större möjligheter att knyta an till pedagoger.

Vad som framkommer av resultatet är att majoriteten av respondenterna får lagom med stöd. Det kan tolkas som att de får det stöd som efterfrågas, alltså att när de ber sina kollegor eller rektor om hjälp får de den, samtidigt kan de stöttas på avstånd vilket visar på att de litar på varandra i arbetslaget. En av respondenterna skrev så här

“Tycker vi är ett bra arbetslag som stöttar varandra för att kunna skapa bra anknytningar. Vi ger varandra tid att ta emot de nya barnen”.

I förskolan arbetar man i arbetslag om flera personer och måste därför för att uppnå bästa möjliga kvalitativa pedagogiska kvalitet ha en *vi* anda. Utifrån respondentens kommentar tydliggörs vikten av stöttningen som ges kollegor emellan under inskolningsperioden. Det förhållningssätt som pedagogerna har till varandra påverkar kvaliteten som ges vid inskolningen, som nämnts tidigare är inskolningsperioden starten för barnets livslånga lärande (Skolverkets allmänna råd, 2017; *Läroplanen för förskolan*, 2018). Vidare poängterar Johansson (2016) att vuxnas beteende mot varandra speglar av sig på barnen. Framgår det tydligt i verksamheten att pedagogerna stöttar varandra när det skolar in nya barn ser resterande barngrupp detta och påverkas genom att behandla varandra med respekt.

Figur 8 - Får pedagogen tid och stöttning vid inskolning?

Hinder

Vårdnadshavare som skyndar på processen

I webbenkätundersökningen visades det att ett stort hinder för pedagoger att knyta an till barn under inskolningen är vårdnadshavare som skyndar på processen. De beskrivs att de upplever att vårdnadshavarna har “bråttom” tillbaka till sitt arbete vilket leder till oroliga barn. En av respondenterna uttryckte sig på detta sätt;

“De hinder jag ser med vår inskolningsmetod ligger främst kring vårdnadshavarna. Många gånger försöker de skynda på processen, vilket också leder till att det kan bli bakslag. Det kan i sin tur leda till mer arbete för mig att skapa god anknytning till mig, verksamheten och de andra pedagogerna/ barnen.”

Det efterfrågades svar på hur lång inskolningsperiod som respondenterna har på sina förskolor (se figur 2). I läroplanen för förskolan (*Läroplanen för förskolan*, 2018) skrivs det fram att "arbetslaget ska ansvara för att utveckla en tillitsfull relation mellan förskolan och hemmet". Därför förutsätts det att pedagogerna gemensamt har kommit överens om en inskolningstid som de upplevt gynnar barns anknytning på bästa sätt. Datler m.fl. (2012) beskriver att barn som separeras från sina vårdnadshavare för att vara i en ny miljö med människor de inte känner till kan skapa känslor av osäkerhet och hot. Det vi behöver förstå här är vikten av vårdnadshavarnas delaktighet under inskolningen, först när barnet känner sig tryggt i förskolan samt känner att de har en pedagog de knutit an till kan vårdnadshavarna lämna. Vidare skriver författarna om pedagogernas möjligheter till att knyta an till nyinskolade barn och hur detta påverkar deras socio-emotionella mognad. Ges pedagoger och barn inte tillräckligt med tid för att knyta an till varandra under inskolningstiden kan denna utveckling hindras. "Skolverkets allmänna råd" (2017) skriver fram att introduktionen till förskolan ibland tar längre tid och ibland går snabbare än vad som tänkts, det som är av betydelse här är att vi utgår från barnets bästa (SFS 2018:1197), alltså inte vad vårdnadshavarna eller pedagogerna behöver.

Det blir tydligt till varför det blir centralt att inskolningen inte skyndas på av vårdnadshavare utan att det får ta den tid det tar. En respondent skrev såhär

"För mig är inskolningen den viktigaste delen, det är under inskolningen vi förstår hur barnet fungerar och vilka behov barnet behöver för att skapa ett livslångt lärande".

Detta citat talar för sig själv där vi får en djupare förståelse för vikten av vårdnadshavarens närvaro och hur de hjälper oss förstå varje enskilt barn.

Gruppstorlek

34 procent av respondenterna uppgav att de var 20 eller fler barn inskrivna på avdelningen. Bara åtta procent angav sig ha 12 eller färre inskrivna barn. Majoriteten av de tillfrågade respondenterna (58 procent) angav sig ha 13 till 19 barn inskrivna på avdelningen.

På frågan om möjligheter och hinder var det flertalet svar som handlade om att barngruppen är för stor och då speciellt under inskolningsperioden. Det kan ses som ett dilemma för personalen på förskolan. Tar vi medelvärdet av hur många barn (13 - 19) som är inskrivna på avdelningen gentemot hur många pedagoger (tre eller färre) som arbetar på varje avdelning kan vi se att det är cirka fem barn per pedagog. Respondenterna tycker alltså att är det för många barn som behöver deras uppmärksamhet, stöd och tröst. Ett citat från respondent;

"Hinder är om det är många barn samtidigt som skolas in. Eller överlag många barn i gruppen. Då känner jag mig mycket otillräcklig som pedagog och svårt att bekräfta varje barn samt se deras behov."

Detta blir ett större dilemma när det är dags för inskolning och fokus måste läggas på ett specifikt barn, och att skapa en nära relation och anknytning till varandra. Enligt "Skolverkets allmänna råd" (2017) visar tidigare forskning på att både barn och pedagoger vinner på att ha mindre barngrupper, speciellt de små barnen. "Skolverkets allmänna råd" (2017) skriver också om riktmärket för antal barn i barngrupperna, i en barngrupp rekommenderas sex till 12 barn i åldrarna ett till tre år, respektive nio till 15 barn i åldrarna fyra till fem år. Detta är alltså bara riktmärken och inte från statistik. Vilket tyder på att med mindre barngrupper kan pedagogerna lättare skapa ett bättre samspel och en bättre kommunikation mellan sig och barnen.

Broberg m.fl. (2012) skriver att för små barn som befinner sig i stora barngrupper kan det hända att de lilla barnets anknytningssystem aktiveras gång på gång. Dessa små barns överstimulans påverkas lätt vilket i sin tur kan leda till att de inte orkar med att "hålla reda" på sin pedagog eller att fokusera på händelser runt omkring dem.

Figur 9 - Hur många barn är inskrivna på avdelningen?

Bortfallsanalys

När det görs en studie med hjälp av en enkät är det av vikt att tänka på att det kan uppstå bortfall. Barmark och Djurfelt (2015) skriver att det finns två typer av bortfall, *intern och extern*. Med ett internt bortfall menas att respondenten väljer att inte delta, medans det inom externa bortfallet menas att respondenten inte besvarat alla frågor. I den undersökning som studien genomfört kan det avläsas att det finns bortfall av båda delarna. Att respondenter väljer att inte delta i undersökningen blir mer omfattande för slutresultatet då alla yrkeskategorier inte blir representerade. Vidare kan detta försvåra generaliseringen av undersökningen på så sätt att vi inte med säkerhet kan veta om det ser ut på samma sätt på alla förskolor (Barmark & Djurfeldt, 2015). Författarna menar att generaliseringen även kan påverkas av ett externt bortfall, att vi inte med säkerhet kan veta vilken yrkeskategori som faller bort eller om alla yrkeskategorier blivit representerade. När det gäller vår undersökning ser vi att det endast är tre procent av resultatet som kan ses som ett externt bortfall. Med hänsyn till alla svar som inkommit påverkar detta treprocentiga bortfall inte undersökningens generalisering nämnvärt. Vi beaktar att vi fått svar från alla yrkeskategorier vilket i sig underlättar generaliseringen och vi kan på så sätt anta att det ser ut ungefär på samma sätt på alla förskolor runt om i Sverige.

Vid sammanställning av frågorna har bortfall förekommit då dessa inte blivit relevanta för studien. Barmark och Djurfeldt (2015) talar i *Den statistiska verktygslådan* om ett ogiltigt bortfall - där respondenter inte besvarat en av frågorna på ett korrekt vis. Undersökningen har ett ogiltigt bortfall, fråga 12; "Upplever du att utbildningen varit givande för din profession?" Frågan är en följdfråga på fråga 11 (se bilaga 3), där enbart personer som svarat "Nej" var menade att besvara fråga 12. Vi kan inte använda detta resultat, då det totalt är 11 respondenter som svarat på frågan, och enbart sex som svarat "Nej" på fråga 11. Alltså har både respondenter som svarat ja och nej besvarat frågan.

Författarna redovisar även att samband i ett systematiskt bortfall har en betydelse för ett slutgiltigt resultat, där människor med en viss egenskap väljer att avstå från att medverka (Barmark & Djurfeldt, 2015). Fråga ett (se bilaga 3) redovisar ett resultat där större delen

(79 procent) av respondenterna är förskollärare, vilket kan ses som ett systematiskt bortfall, dock påverkar detta inte undersökningens resultat då vi utgår från att alla i arbetslaget ska ta lika stort ansvar för anknytning till barnen på förskolan (*Läroplanen för förskolan*, 2018). En tolkning som kan göras utifrån svarsresultatet är att förskollärare i större utsträckning har mer planeringstid än barnskötare. Det kan även ses som att vi som forskare på ett otydligt vis förklarat vilka rektorerna skulle skicka enkäten till.

För att minska bortfall vid undersökningen har vi skickat ut en påminnelse om att besvara enkäten till alla rektorer, som i sin tur skickat vidare detta till alla sina anställda pedagoger. I samband med att vi skickade ett påminnelsemail mottog vi även mail från rektorer där de efterfrågade om möjligheten fanns att hålla länken till webbenkäten öppen ytterligare en vecka. Det har varit mycket personalbortfall runt om i verksamheterna och rektorerna ville försäkra sig om att så många anställda som möjligt gavs en chans att besvara enkäten. Vi forskare är mycket tacksamma över denna förfrågan och valde därför att hålla länken öppen ytterligare åtta dagar, detta är en stor behjälplighet för validiteten och generaliseringen av undersökningen (Ahrne & Svensson, 2015).

Sammanfattning av resultat

Webbenkäten besvarades av 38 respondenter där 79 procent är förskollärare och resterande 21 procent är utbildade barnskötare eller har en annan typ av pedagogisk utbildning. Baserat på tolkningarna av undersökningen framkommer det att alla respondenter har någon typ av utbildning. Att som pedagog ha källor till sin kunskap främjar barnets utveckling (Eriksson Barajas m.fl., 2013), och har stor betydelse för barnets anknytning till pedagogen. Begreppet anknytning betyder i stort sett trygghet och nära relationer för våra respondenter. Respondenterna visar att anknytning är en mycket stor och viktig del vid inskolning. Broberg m.fl. (2012) beskriver att den mest väsentliga delen vid anknytning är närhet och självständighet. Flertalet respondenter svarade också att barnet känner trygghet genom att de utvecklas och upptäcker vilket ger dem förutsättningar för lärande.

Utifrån pedagogers strategier för anknytning använder 76 procent av respondenterna sig av en traditionell inskolning där barnet introduceras till en pedagog i kortare perioder under flera dagar. Vidare lyfts vikten av anknytningen som görs under inskolningsperioden och hur den främjar barns socioemotionella utveckling. Inskolningsperiodens längd jämfördes med frågan om den var tillräcklig för att knyta an till barn och i resultatet framgick det att alla (76 procent) som hade en traditionell inskolning var nöjda. Resterande 18 procent som har en föräldraaktiv inskolning var inte nöjda med dess längd för att knyta an till ett barn. En respondent påpekade att *“det tar månader att knyta an”*.

Utifrån tolkningar i undersökningen kunde det tydas att respondenterna tog avstamp i någon av de fem kategorierna när de sammanfattade sina strategier. Att skapa trygghet var den mest centrala strategin bland respondenterna, dock genomsyras alla kategorier av pedagogernas lyhördhet och närvaro (Lindgren & Torro, 2017). Hela 97 procent var nöjda med sin inskolningsstrategi vilket talar för att alla strategier är likvärdigt lämpliga, samt att alla gör det som behövs göras utifrån de förutsättningar som ges.

Personaltätheten är avgörande för barnets vidareutveckling både i förskolan och skolan (*Skolverkets allmänna råd*, 2017). På 63 procent av respondenternas avdelningar arbetar tre eller färre pedagoger och på 37 procent arbetar de fyra eller fler. För att främja barnet i sin utveckling behövs därför pedagoger som gemensamt kan dela på ansvaret vid inskolning (*Skolverkets allmänna råd*, 2017). Detta öppnar upp för barnet att skapa en relation till alla

närvarande pedagoger. Det har alltså ingen betydelse för hur många pedagoger som finns på varje avdelning utan hur de fördelar resurserna och att barn ges möjlighet att knyta an till alla. Askland och Sataøen (2014) hävdar att anknytningen är grunden för barns sociala utveckling, ändå är det endast 16 procent som erbjuds vidareutbildning i ämnet. Pedagoger behöver enligt Eriksson Barajas m.fl. (2013) vidareutvecklas inom alla områden för att den kunskap som förmedlas ska ge resultat, det gäller även ämnet anknytning. Detta för att utbildningens kvalitet och barnens utveckling inte ska hämmas (Longstreth & Ritblatt, 2019). Ändå tyder resultatet på att det inte är något som prioriteras av förskolornas rektorer.

Möjligheter ses utifrån den stöttning pedagogerna får av de andra i arbetslaget och rektor vid planering av inskolning, det framgår att rektorn bär ansvaret för pedagogens vidareutveckling (SFS 2010:800) och resultatet från de 38 svaren (figur 7) visar på att mer än hälften (58 procent) får lagom med stöd. De hinder som framkommer är barngruppens storlek och vårdnadshavare som skyndar på en inskolningsprocess. Barngruppens storlek kan vara avgörande för barnens förmåga att knyta an till pedagoger och inte minst dess kognitiva utveckling (Broberg m.fl., 2012; *Skolverkets allmänna råd*, 2017). Vårdnadshavare har i många avseenden bråttom tillbaka till arbetet och påskyndar gärna processen för barnets inskolning. Detta lyfter Datler m.fl., (2012) och menar att det skapar en inre stress hos barnet som är stjälpande snarare än hjälpsamt för anknytningen.

Sammanfattningsvis visar det på att en traditionell inskolning i större utsträckning bidrar till att skapa anknytning till ett barn. Detta förstås utifrån inskolningens tid, metod för anknytning, hur många pedagoger och barn som finns på avdelningen och möjligheter och hinder. Det som förstås är att i det stora hela blir det bra för alla barnen oavsett om de får en traditionell inskolning eller en kortare föräldraaktiv inskolning. Möjligheter för barnen skapas genom förskolans pedagogiska kvalitet och pedagogernas förmåga att samarbeta och reflektera över barnen och barngruppen i stort.

Slutdiskussion

Studiens syfte var att undersöka pedagogers uppfattning kring anknytning i relation med inskolning i förskolans praktik. Utifrån studiens metodval, vår enkätundersökning, tolkades de båda forskningsfrågorna i relation till respondenternas svar och egna tankar. Metoden utgår från en kvantitativ undersökning där resultatets slutna frågor presenterats i form av diagram och har ställts emot öppna frågor där respondenterna ombetts svara fritt utifrån egna erfarenheter.

Vi kan se i vårt resultat att anknytning är en viktig del i förskolan. Många av pedagogerna har besvarat att det är en central del för att barn ska känna sig trygga. De har dock påpekat att det brister i utbildningen vad gäller anknytning.

I detta avsnitt kommer vi att diskutera de resultat vi kommit fram till utifrån studiens två frågeställningar:

- *Vad är pedagogernas uppfattningar vad gäller anknytning?*
- *Vilka strategier använder pedagoger för att erbjuda barnen en trygg bas utifrån omsorg, utveckling och lärande vid inskolning?*

Hur begreppet anknytning uppfattas

Följande frågeställning besvaras i detta avsnitt; *Vad är pedagogernas uppfattningar vad gäller anknytning?*

Undersökningen beskriver respondenternas uppfattningar vad gäller anknytning. Vad som kan tydas från resultatet så är själva begreppet inget främmande för dem. Majoriteten av respondenterna uppfattar anknytning som den viktigaste aspekten när det kommer till inskolning. Lindgren och Torro (2017) menar att grunden till en lyckad inskolning är att pedagogerna är lyhörda samt närvarande, på så vis kan de skapa anknytning till varandra och det frambringa en känsla av trygghet hos barnet.

Å ena sidan lyfter respondenterna anknytningen som vägen till att skapa god omsorg och lärande. Alltså utan en god anknytning till pedagogerna vågar inte barnen sig ut för att utforska avdelningen och detta skulle då hämma barnets lust att lära, utvecklas och att undersöka. ”Läroplanen för förskolan” (2018) belyser att pedagogerna ska erbjuda barnen en känsla av trygghet på förskolan och en helhetssyn av det enskilda barnets behov. Det är alla pedagogers ansvar att se till att barnen känner sig trygga och sedda när de är i verksamheten. Detta genom att barnen blir delaktiga i den pedagogiska praktiken. Speciellt under inskolningsperioden, det är en ny plats för det enskilda barnet som nu ska börja bygga upp en relation med förskolan och pedagogerna. Många av respondenterna påpekade att det var centralt att låta barnet upptäcka verksamheten lite på egen hand med en pedagog i närheten att komma till när det behövs. Detta för att lära känna barnet och vad de finner trygghet i. Broberg m.fl. (2012) skriver om att pedagogen ska verka som en trygg bas och hamn för barnet att återvända till vid oro eller hot. Det var många pedagoger som själva beskrev denna trygghetscirkel i sina svar i enkäten och menade att de vill erbjuda barnen trygghet på förskolan.

Å andra sidan har det påpekats brister i utbildningen vad gäller anknytning i webbenkätens svar. Vi forskare har reflekterat över att det saknas utbildning kring ämnet anknytning på universitetet, och pedagoger har anmärkt att även de saknar begreppet anknytning i styrdokument samt vidareutbildning. Utifrån resultatet som inkommit tolkar vi det därför som att pedagogerna grundar sina tankar kring anknytning utifrån erfarenhet samt den praktiska kunskap de samlar in i praktiken. Undersökningen visar att det var en mycket låg andel av respondenterna (16 procent) som blivit erbjudna vidare utbildning inom ämnet anknytning. Vi ställer oss kritiska till om pedagogernas egna värderingar väger upp ett vetenskapligt kunskapsbortfall som ges vid vidareutbildning. Den kritik vi framför styrks av Eriksson Barajas m.fl. (2013) som beskriver vikten av att pedagogerna har källor till det som ska läras ut, vilket även gäller utbildning inom anknytning. Vet pedagoger inte hur de ska knyta an till barn kan de i sin tur hämma dess utveckling. Bland annat skriver Longstreth och Ritblatt (2019) i sin artikel om tre olika anknytningsstilar som beskriver barns beteenden vid inskolning. Dessa anknytningsstilar fordrar olika typer av pedagogik, vilket skulle vara en aspekt som pedagoger missar vid avsaknad av utbildning och vetenskapligt bortfall av ämnet.

Studien har hjälpt oss att se på begreppet anknytning på ett nytt sätt. Tack vare tidigare forskning samt enkätsvar från respondenterna har vi fått en djupare förståelse för att en god anknytning lägger grunden för lärande, utveckling och omsorg hos barnet. Studien visar att tillit är något som kan formas snabbt genom en god pedagogiska kvalitet. Dock tar en nära och trygg anknytning tid, särskilt för de minsta barnen. Vi hoppas på att med hjälp av vår studie kunna visa på att anknytning är otroligt viktigt samt att det finns ett behov av vidare utbildning inom ämnet.

Pedagogers strategier under inskolningsperioden

Undersökningen handlade även om vilka strategier pedagoger använder för att erbjuda en trygg bas på förskolan där omsorg, utveckling och lärande kan bli en central del i förskolans praktik, och hur de arbetar för en bra och trygg anknytning till barnen.

Vidare besvaras frågeställningen; *Vilka strategier använder pedagoger för att erbjuda barnen en trygg bas utifrån omsorg, utveckling och lärande vid inskolning?*

Innan studiens början diskuterade vi forskare vikten av att pedagoger använder samma strategier vid inskolning, och om det är någon skillnad i resultatet för hur barnen kommer skapa en anknytning till förskolan och pedagogerna. Det var därför av intresse att ställa denna fråga för att komma till botten med varför det är så viktigt med anknytning till barn och just under inskolningen. Hur anknytningen påverkar barnet framåt samt hur pedagogerna kan skapa en trygg bas utifrån omsorg, utveckling och lärande. Vi talade även om respondenternas utbildningsnivå var viktig för studiens resultat. Genom efterforskningar och en djupdykning i förskolans läroplan uppfattade vi att begreppet anknytning inte omnämns eller har någon betydande del, vare sig på universitetet eller i läroplanen. Läroplanen som reviderades 2018 hade dessutom omformulerats från att det var förskollärarens uppgift att skapa en trygg inskolning till att det är arbetslaget som ansvarar för en god introduktion i förskolan (*Läroplanen för förskolan*, 2016; *Läroplanen för förskolan*, 2018). Därefter beslutades det att pedagogernas utbildningsnivå inte var av vikt för undersökningens resultat. Frågan om vilka strategier pedagoger använder för att knyta an till barnen under inskolningen kvarstår.

För det första visar resultatet att antalet pedagoger på förskolan påverkar barnens möjligheter att knyta an. Påverkan av för många eller för få pedagoger på en avdelning kan ha lika stor inverkan på barnen. Alla barn är olika och alla har därmed olika behov som gör att det tar olika lång tid att knyta an till en sekundär omsorgsperson (Longstreth och Ritblatt, 2019; Broberg m.fl., 2012). Det är avgörande om det finns tillräckligt med personal på avdelningen för att ge barnet möjlighet att knyta an till en sekundär omsorgsperson. Finns där för få pedagoger utgör det ett stort hinder i barnets möjlighet och dennes inställning till förskolan och senare skolans värld. Lindgren och Torro (2017) menar att antalet pedagoger närvarande vid inskolningen är avgörande för hur barnet senare på förskolan och även senare i skolan kommer att intressera sig för att utforska och utvecklas. Med detta sagt menar inte vi forskare att det bör sättas in fler pedagoger i den pedagogiska praktiken utan vill snarare slå ett slag för mindre barngrupper med färre antal pedagoger och barn. Ett stort antal pedagoger i praktiken skapar förvirring för vissa barn att knyta an till en sekundär omsorgsperson vid inskolning i förskolan. Broberg m.fl. (2012) konstaterar utifrån deras studie att för många intryck vilket kan skapa svårigheter för att finna vem eller vilka pedagoger som blir en trygg bas för dessa barn. Askland och Sataøen (2014) menar att negativ stress uppstår i situationer där barnet inte självt har kontroll över händelserna, eller inte får stöd av de vuxna som ska vara betydelsefulla omsorgspersoner. Det skulle alltså inte gynna anknytningen att addera ytterligare pedagoger i verksamheten utan snarare tvärt om. Utifrån ”Skolverkets allmänna råd” (2017) med rekommendationer om mindre barngrupper, samt respondenternas anföranden om att stora barngrupper skapar problem både för barn och pedagoger att knyta an till varandra, vill vi med detta resultat visa på att det skulle bli för många pedagoger för barnen att knyta an om det pedagogiska antalet ökade istället för om barngruppernas storlekar minskade.

Forskning tyder på att pedagogik av hög kvalitet uppnås genom att pedagoger förstår konsekvenserna av sitt handlande (Eriksson Barajas m.fl., 2013) och hur det påverkar barnens

socio-emotionella mognad. Det som förstås utifrån tidigare forskning är att barn med en trygg anknytningsstil ofta väljer en specifik anknytningspedagog (Broberg m.fl., 2012). För dessa barn kan ett mindre antal närvarande pedagoger verka främjande och skapar större förutsättningar för anknytningen. Däremot kan barn med osäker ambivalent anknytning påverkas mycket av för många pedagoger på avdelningen. Dessa barn har förmodligen inte valt en pedagog som en trygg bas och är otröstligt med ett omätligt omsorgsbehov. För att stärka barnets självkänsla och skapa en tillitsfull anknytning med en sekundär omsorgsperson är ett lågt antal närvarande pedagoger bättre för dessa barn (*Skolverkets allmänna råd*, 2017). Det skapar större förutsättningar för en trygg och tillitsfull anknytning så att omsorg, utveckling och lärande blir centralt för barnet på förskolan.

En implikation utifrån undersökningens resultat är de barn som utåt inte påverkas något nämnvärt av antalet närvarande pedagoger i verksamhetens praktik. Dessa barn kan tolkas som att de har en osäker undvikande anknytning till dess vårdnadshavare och sekundär omsorgsperson (Broberg m.fl., 2012). Barnen påverkas inte av att det är många eller få som arbetar, eller av barngruppens storlek, de är vana att klara sig själva. Däremot finns det en inre stress hos barnet vid inskolningen, osynligt för den med ett otränat öga, då de ska ta till sig och knyta an till för dem en helt ny okänd värld utan en trygg anknytning till vare sig vårdnadshavare eller sekundär omsorgsperson. Dessa barn skulle utifrån undersökningens efterforskningar behöva tilldelas en trygg bas (pedagog) som alltid finns närvarande.

Ändock visar undersökningen på fördelar med många närvarande pedagoger i praktiken. En fördel är att de blir mer tillgängliga för barnen och att det alltid finns någon där som kan ge stöd. De barn som tilldelas en sekundär omsorgsperson (pedagog) blir många gånger låsta vid denna och på så vis hindrade från att utforska och lära sig om och när denne pedagog inte befinner sig i verksamheten. Lindgren och Torro (2017) menar att dessa barn som knyter an till fler pedagoger ges förutsättningar för att utvecklas och utforska på en helt annan nivå. Vad undersökningen visar är att det krävs ett gott samarbete mellan pedagogerna i verksamheten för att barnen ska knyta an till mer än en sekundär omsorgsperson (Arnesson Eriksson, 2010). Johansson (2016) talar om samspelande atmosfären och att denna är central för barns utveckling. Vidare påvisar författaren att ett gott samarbetet med barnen är minst lika viktigt som att samarbeta med sitt arbetslag. Genom att arbetslaget stöttar varandra ges nyinskolade barn större möjligheter att knyta an till fler pedagoger och på så vis kan barnet upptäcka och utvecklas tillsammans med många. Ett samarbetande förhållningssätt ger inte bara stöttning åt barnets utveckling utan även avlastning till pedagogerna vilket kan minska eller undvika stress. Åkerblom (2016) uppmärksammar att vardagsrutiner skapar trygghet för barn.

När man som arbetslag har skapat rutiner som fungerar i barngruppen då är det av vikt att dessa hålls även när det blir personalbrist i verksamheten. Barnen ges den omsorg de är berättigade till samtidigt som de skapar en trygghet för de vet vad som gäller. Alltså kan vi se att slutsatsen av ett sammansatt arbetslag, med flera närvarande pedagoger som stöttar varandra, gynnar barns anknytning till en eller flera pedagoger, på så sätt att de ges tydliga ramar och rutiner redan från start.

För det andra visade undersökningen på att den strategi pedagogerna väljer för inskolningen är avgörande för barnets möjligheter att knyta an till en sekundär omsorgsperson, och få en positiv erfarenhet av förskolan som sådan. Detta kan ses som grunden för ett fortsatt lärande i förskola och även senare i skolan. Undersökningen visar även på att pedagoger utvecklar egna strategier för att knyta an till barnen. De använder den strategi som enligt dem fungerar bäst. Här blir det en fråga om att ställa egen beprövad erfarenhet mot vetenskapliga undersökningar. En del pedagoger låter barnet självt bestämma vem de ska knyta an till, andra

bestämmer innan vem som ska bli den sekundära omsorgspersoner och barnets första trygga bas på förskolan. Detta visar sammantaget på att den strategi som pedagogen väljer utifrån egna erfarenheter är den som skapar möjligheter och/ - eller hinder för barnets utveckling. Därigenom är det av vikt att ha en förståelse för dessa barn med en osäker undvikande anknytning för att som pedagog inte påskynda barnets inskolningsmetod på ett negativt vis. Även här blir en vidareutbildning relevant för pedagogernas förhållningssätt mot barnen.

För det tredje fick resultatet en ny riktning där det visat sig att inskolningsperioden inte verkar vara av vikt för ett lyckat resultat vid anknytningen till barnen. Undersökningen visar att pedagoger oavsett utbildningsnivå är medvetna om hur viktig anknytningen till barnen är och att det är viktigt för deras omsorg, lärande och utveckling. Många medger att de använder samma strategi (55 procent) för att knyta an till alla barn oavsett behov och tidigare erfarenheter. I studien framgår det inte vad pedagogerna anser vara en lagom barngruppsstorlek för en lyckad anknytning. Det ska även nämnas att vi tolkar det som att de 45 procent som i undersökningen inte använder samma strategi för att knyta an till de barn som skolas in har en förståelse för alla barns olika förutsättningar och behov, de är medvetna om hur avgörande deras agerande är för barnens utveckling och lärande (*Läroplanen för förskolan*, 2018). Ändå visar resultatet på att oavsett inskolningsperiod (längd), metod, pedagogens utbildningsnivå, barngruppens storlek eller hur många pedagoger som arbetar i verksamheten, är det uteslutande 97 procent som är nöjda med resultatet av deras inskolningsmetod.

För det fjärde visar undersökningen även att pedagoger har en god förståelse för hur viktig anknytningen till barnen är, deras förhållningssätt är avgörande för att barnen kan skapa en god anknytning till dem samt även att vårdnadshavare får en tillitsfull relation. Därigenom vill vi understryka vikten av vidareutbildning inom ämnet anknytning. En pedagog kan med vidareutbildning inom ett ämne skapa de bästa pedagogiska förutsättningarna för barn (Eriksson Barajas m.fl., 2013). En väl utarbetad, stabil inskolningsmetod ger en kvalitativ och positiv erfarenhet av förskolan och inskolningen, med förutsättningar för omsorg, lärande och utveckling (Datler m.fl., 2012). "Skolverkets allmänna råd" (2017) belyser vikten av att personalen på förskolan visar kompetens att samarbeta och att det är en angelägen aspekt, dels för förskolans kvalitet och dels för barnens möjlighet att knyta an. Även Arnesson Eriksson (2010) påstår att pedagoger som delar på ansvaret vid inskolningen skapar större möjligheter för barnens förmåga att utveckla relationer till mer än en sekundär omsorgsperson och på så vis skapa relationer med alla inom verksamheten, pedagoger och barn.

Respondenterna lyfter att ett hinder för att skapa anknytning till barnen är då vårdnadshavare skyndar på processen. Varje förskola har gjort gemensamma bestämmelser kring hur deras inskolningsperiod ska se ut. Det är olika från förskola till förskola men det som är av vikt oavsett inskolningsperiod är att både pedagoger och vårdnadshavare följer de riktlinjer som anges. Många barn som skolas in på förskolorna kommer direkt ifrån hemmet och har ingen erfarenhet av andra personer som ska ta hand om dem samt att de nu ska dela på en vuxens uppmärksamhet med andra barn. "Skolverkets allmänna råd" (2017) poängterar att det kan frambringas starka känslor hos ett barn som ska utveckla tillit till en ny person utan hjälp från sin primära omsorgsperson. Å ena sidan lyfter Ferreira m.fl. (2016) att samspelet som barn har haft med sina vårdnadshavare lägger grunden för deras sociala och emotionella samspel som de kan ha med andra människor. I detta fall blir det en eller flera pedagoger som barnet nu ska knyta an till. Men vi kan inte utifrån respondenternas svar få någon vidare bild utifall vårdnadshavares samspel till barnet är ett hinder. Det vi dock kan konstatera är att deras närhet vid inskolning är av vikt då anknytning upplevs ta månader att bygga upp medans tilliten skapas redan i samband med att vårdnadshavarna är på plats, något som respondenterna påpekade. Å andra sidan belyser

Datler m.fl. (2012) att den separation som sker från vårdnadshavaren under inskolningsperioden inte påverkar barnens beteende nämnvärt. Utan det som är betydelsefullt i denna avsikt är en förskola med god kvalitet, alltså hur verksamheten är utformad för att främja barns utveckling.

I läroplanen för förskolan (2018) skrivs det ”Förskolan ska erbjuda barnen en trygg omsorg och har en viktig roll för att bidra till att grundlägga barnens trygghet och självkänsla”. I samband med inskolningsperioden lyfte många av respondenterna att den främsta möjligheten för att skapa en trygg anknytning formas av ett sammansatt arbetslag där pedagoger stöttar varandra. Hela 76 procent besvarade att det fick mycket eller lagom med stöd, vilket tolkas som att det stöd som ges från kollegor och rektor är tillräckligt för att de ska bli en givande inskolning för barnet.

För barn handlar anknytning om att det finns en eller flera vuxna som de ser som en trygg bas. Att vara en trygg bas innefattar som pedagog att vara den närmsta personen för ett barn att komma till om de till exempel behöver tröst (Broberg m.fl., 2012). Detta kan vara en påverkningsfaktor för barns utveckling på så sätt att de genom de olika möten som sker i verksamheten skapar en känsla av att man hör till, vidare frambringar detta sunda relationer både här och nu men även för framtiden (Longstreth & Ritblatt, 2019). Som pedagog handlar det om att vara närvarande och lyhörd till barnet. Det som även krävs av resterande arbetslag är stöttning i det arbete som utförs samt att det arbetar utefter samma mål och principer. Trots detta kan vi inte bortse från de 24 procent som svarat att de får för lite eller inget stöd alls. När det brister i stöttningen kan det även upplevas som att verksamheten blir lidande. Det finns inga tydliga ramar eller förhållningssätt på hur inskolningen ska gå till. I slutändan så är det barnet som skolas in som blir lidande av att arbetslag och rektor inte stöttar under inskolningsperioden. Det är rektorns ansvar att upprätthålla förskolans kvalitet (*Skolverkets allmänna råd*, 2017), vilket vi finner som en bristande ståndpunkt utifrån respondenternas svar på frågan om de får tid och stöttning av kollegor och rektor för att förbereda varje inskolning.

Reflektion

Vi som forskare tolkar respondenternas framföranden i enkätundersökningen. Tolkningarna skulle således kunna få ett annat utfall i andra sammanhang.

En kvantitativ forskningsmetod är bra för att mäta just det som forskaren har för avsikt att undersöka. Bryman (2011) påpekar att kvalitativt inriktade forskare kritiserar metoden då den inte går hand i hand med en social verklighet. Även Eriksson-Zetterquist & Ahrne (2015) menar att med hjälp av en kvalitativ intervju metod ges forskaren en djupare bild av ämnet och får på så vis en bredare bild av en social verklighet. Undersökningens ogiltiga bortfall (fråga 12) skulle förmodligen blivit giltig vid en intervju metod då det är intervjuaren som avgör om de ska gå vidare till följdfrågan. Emellertid kan vi inte till 100 procent säga att pedagoger använder samma strategi för anknytning vid inskolning i hela landet. Undersökningsmetoden kan på så vis ifrågasättas ifall det utifrån studiens resultat går att dra generella slutsatser av hur det ser ut inom förskolan i stort. Vi menar att metoden ger en fingervisning kring pedagogers tankar och funderingar om anknytning till nyinskolade barn. Trygghet som är en del av anknytningen är en central del av förskolans värdegrund (*Läroplanen för förskolan*, 2018) och vi kan bara hoppas på att alla som jobbar inom barnomsorgen förhåller sig till det i den pedagogiska praktiken och inte minst vid nyinskolningar. Även om vi i undersökningen inte haft möjligheten att skicka ut vår webbenkät till alla förskolor anser vi ändå att ämnet anknytning går att generalisera, detta då vår undersökning stöds av tidigare forskning, vetenskaplig grund samt de riktlinjer (läroplan) som finns för förskolan.

Utifrån diskussioner och reflektioner som förts i gruppen kring undersökningen har vi kommit fram till att de frågor som ställdes till respondenterna gav oss den faktiska informationen som för studien var av vikt att undersöka.

Vidare forskning

Dessa funderingar väckte tankar på att det även skulle vara av intresse att vidare undersöka utifrån denna studie barnens olika anknytningsstilar till vårdnadshavare i relation med antalet närvarande pedagoger i den pedagogiska praktiken. Det hade även varit intressant att undersöka vilka strategier pedagoger använder sig av utifrån den anknytningsstil barnet antas ha. Till exempel, hur kan ett barn som antas ha en osäker undvikande anknytning få en så smidig och följsam inskolning som möjligt?

Vi har även reflekterat under analysens gång att flertalet respondenter påpekat personalbristen som råder på förskolorna. Det kommer in nya människor i verksamheten och det är ytterligare en person som barnen ska lära känna samt få någon slags trygghet till. Reflektioner som påvisas utifrån undersökningen och som skulle vara betydande att studera vidare ur ett vetenskapligt perspektiv är huruvida tidsbristen påverkar den kvalitet som erbjuds barnen under de rådande förhållanden. "Skolverkets allmänna råd" (2017) fastslår att pedagogernas förhållningssätt påverkar kvaliteten vid inskolningen och då blir den stöttning som ges mellan arbetskollegor och rektor än viktigare för att barn ska ges en meningsfull inskolning.

Referenslista

- Ahrne, G., Ahrne, G. & Svensson, P. (2015). Kvalitativa metoder i samhällsvetenskapen. G, Ahrne, & P, Svensson, (Red.). *Handbok i kvalitativa metoder*. Liber.
- Arnesson Eriksson, M. (2010). *En bra start: Om inskolning och föräldrakontakt i förskolan*. Lärarförbundets Förlag.
- Askland, L. & Sataoen, S.O. (2014). *Utvecklingspsykologiska perspektiv på barns uppväxt*. (2., [rev.] uppl.) Liber.
- Barmark, M. & Djurfeldt, G. (2015). *Statistisk verktygslåda 0: att förstå och förändra världen med siffror*. (1. uppl.) Studentlitteratur.
- Bjørndal, C.R.P. (2005). *Det värderande ögat: observation, utvärdering och utveckling i undervisning och handledning*. (1. uppl.) Liber.
- Bowlby, R. (2007). Babies and toddlers in non-parental daycare can avoid stress and anxiety if they develop a lasting secondary attachment bond with one carer who is consistently accessible to them. *Attachment & Human Development* 9 (4), 307 – 319. doi: 10.1080/14616730701711516
- Broberg, M., Hagström, B., & Broberg, A. (2012). *Anknytning i förskolan - vikten av trygghet för lek och lärande*. Natur och Kultur.
- Bryman, A. (2011) *Samhällsvetenskapliga metoder*. Liber.
- Datler, W., Ereky-Stevens, K., Hover – Reisner, N., & Malmberg, L.E. (2012). Toddlers' transition to out-of-home day care: Settling into a new care environment. *Infant Behavior and Development* 35 (3), 439 – 451. doi:10.1016/j.infbeh.2012.02.007
- Engdahl, I., Ärlemalm-Hagsér, E. (2015) *Att bli förskollärare – mångfacetterad komplexitet*. Liber AB.
- Eriksson Barajas, K., Forsberg, C. & Wengström, Y. (2013). *Systematiska litteraturstudier i utbildningsvetenskap: vägledning vid examensarbeten och vetenskapliga artiklar*. (första upplagan). Natur & Kultur.
- Ferreira, T., Cadima, J., Matias, M., Vieira, J.M., Leal, T., & Matos, P.M. (2016). Preschool Children's Prosocial Behavior: The Role of Mother–Child, Father–Child and Teacher–Child Relationships. *Journal of Child & Family Studies* 25(????), 1829 – 1839. doi: 10.1007/s10826-016-0369-x
- Johansson, E. (2016). *Möten för lärande. Pedagogisk verksamhet för de yngsta barnen i förskolan*. Skolverket.
<https://www.skolverket.se/publikationsserier/kunskapsversikter/2011/moten-for-larandepedagogisk-verksamhet-for-de-yngsta-barnen-i-forskolan>

- Lim, B. (2004). *Aesthetic discourses in early childhood settings: Dewey, Steiner, and Vygotsky*. I *Early Child Development and Care*, Volym 174, No 5.
<http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/0300443032000153633>
- Lindgren, C. & Torro, T. (2017). *Trygg inskolning: grunden för en givande förskoletid*. (Första upplagan). Gothia Fortbildning.
- Longstreth, S. & Ritblatt, S.N. (2019). Understanding Young Children's Play, Seeing Behavior Through the Lens of Attachment Theory. *Young Children*74 (2), 78 – 84.
- Lundgren, P. (2017). Läroplansteori och didaktik - framväxt av två centrala områden. I U. Lundgren, R. Säljö, & C. Liberg, (Red.). *Lärande, skola, bildning. Grundbok för lärare*. Natur & Kultur.
- Läroplan för förskolan - Lpfö 98: Reviderad 2016*. (1998). Skolverket.
<https://www.skolverket.se/publikationsserier/styrdokument/2016/laroplan-for-forskolan.-reviderad-2016>
- Läroplan för förskolan: Reviderad 2018*. (2018). Skolverket.
<https://www.skolverket.se/getFile?file=4001>
- Löfdahl, A. (2014). God forskningssed - regelverk och etiska förhållningssätt. A. Löfdahl, M. Hjalmarsson, K. Franzén (Red.), *Förskollärarens metod och vetenskapsteori*. Liber AB.
- Mayer White, K. (2016). "My Teacher Helps Me": Assessing Teacher-Child Relationships From the Child's Perspective. *Journal of research in childhood education* 30 (1), 29 -41. doi: 10.1080/02568543.2015.1105333
- SFS 2003:460. *Lag om etikprövning av forskning som avser människor*.
https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/lag-2003460-om-etikprovning-av-forskning-som_sfs-2003-460
- SFS 2010:800. *Skollag*.
https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/skollag-2010800_sfs-2010-800
- SFS 2018:1197. *FN:s konvention om barnets rättigheter*.
https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/lag-20181197-om-forenta-nationernas-konvention_sfs-2018-1197
- Skolverkets allmänna råd*. (2017). Skolverket
Hämtad 2020 - 12 - 04 från <https://www.skolverket.se/getFile?file=3749>
- Vetenskapsrådet (2017). *God forskningssed*. Vetenskapsrådets rapportserie 1:2011. Vetenskapsrådet.
- Åkerblom, A. Hellman, A., & Pramling, N. (2020) *Metodologi för studier i, om och med förskolan*. Gleerups.
- Åkerblom, A. (2016). Omsorgens många ansikten I B. Riddersporre & B. Bruce (red.). *Omsorg i en förskola på vetenskaplig grund* (1. utg.). Natur & kultur.

Bilaga 1 Brev till rektor

Hej.

Vi heter Linnea, Cindy och Emilie och är tre studenter från Göteborgs universitet som går vår sjätte och näst sista termin på Förskolläraryrket. Vi har precis börjat skriva vårt självständiga examensarbete med inriktning på anknytningen mellan pedagoger och barn i förskolan. Studiens syfte är att undersöka pedagogers förhållningssätt till barns anknytning vid inskolning samt vilka strategier som tillämpas för att skapa förutsättningar till en trygg inskolning i förskolan.

Vi är tacksamma om du skickar den bifogade enkät-länken till alla anställda inom din verksamhet och inkluderar min mailadress (Gusxxxxx@student.gu.se) i mailet, så att vi kan se hur många som fått länken. Där finns även ett informationsbrev till respondenterna. Enkäten tar ca 10 minuter att fylla i.

Då vi har begränsat med tid för undersökningen skulle vi önska svar från respondenterna så snart som möjligt. Sista svarsdatum är 24/11-2020.

Med vänliga hälsningar,
Cindy Hagberg, Emilie Meyer och Linnea Göbel
Klicka på länken för att komma till webbenkäten;
<https://forms.gle/HBf2dOmaROdVmhzEA>

Cindy Hagberg 0700-213387 Gushagci@student.gu	Linnea Göbel 0700-764317 Gusgobli@student.gu.se
Emilie Meyer 0734-264251 Gusmeyem@student.gu.se	

Bilaga 2 Brev till respondenter

Hejsan!

Vi heter Linnea, Cindy och Emilie och är tre studenter från Göteborgs universitet som går vår sjätte och näst sista termin på Förskolläraryrket. Vi har precis börjat skriva vårt självständiga examensarbete med inriktning på anknytningen mellan pedagoger och barn i förskolan. Studiens syfte är att undersöka pedagogers förhållningssätt till barns anknytning vid inskolning samt vilka strategier som tillämpas för att skapa förutsättningar till en trygg inskolning i förskolan.

Vi skulle vara tacksamma om du vill svara på vår enkät. Den tar ungefär 10 minuter att fylla i. Resultatet kommer att baseras på svaren vi får in och därför är alla svar av stort värde för oss och vår undersökning. Du som deltar kan när som helst välja att avbryta ditt deltagande och är enligt de forskningsetiska kraven självklart anonym. Vi kommer när examensarbetet är färdigt att skicka det sammanställda resultatet till er.

Väljer du att gå vidare med enkäten samtycker du till att vi använder dina svar vid vår undersökning.

Då vi har begränsat med tid för undersökningen skulle vi önska att Ni så snart som möjligt kan svara på enkäten. Sista svarsdatum är 24/11-2020

Vid frågor är ni mer än välkomna att höra av er till oss!

Vänliga hälsningar,

Cindy Hagberg 0700-213387 Gushagci@student.gu	Linnea Göbel 0700-764317 Gusgobli@student.gu.se
Emilie Meyer 0734-264251 Gusmeyem@student.gu.se	Anette Hellman Kursledare Anette.hellman@gu.se

Bilaga 3 Enkätfrågor

Bakgrundsfrågor

1. Vilken yrkestitel har du?

Förskollärare
Barnskötare
Förskolläraryr assistent
Annan

2. Hur många år har du jobbat i förskola?

3. Hur många barn är inskrivna på avdelningen?

4. Hur många pedagoger arbetar på avdelningen?

Anknytning i relation till inskolningen

5. Beskriv vad anknytning betyder för dig?

6. Vilka strategier använder du under inskolningen för att skapa de bästa förutsättningar för barnen att knyta an till pedagoger och andra barn?

7. Hur lång inskolningsperiod har ni på er förskola?

1-3 dagar
4-7 dagar
2 veckor eller mer

8. Anser du att inskolningens längd är tillräcklig för att skapa en trygg anknytning till barnen samt en tillitsfull relation till vårdnadshavare?

Ja/Nej

9. Om du svarade "Nej" på föregående fråga om "inskolningens längd är tillräcklig för att skapa en trygg anknytning till barnen samt en tillitsfull relation till vårdnadshavare"; Varför?

10. Jag får tid och stöd från kollegor och rektor att förbereda varje inskolning?

Mycket stöd
Lagom stöd
För lite stöd
Inget stöd

11. Har ni erbjudits någon vidare utbildning kring ämnet anknytning på din arbetsplats?

Ja/Nej

12. Upplever du att utbildningen varit givande för din profession?

Mycket givande

Givande

Ingen skillnad

13. Använder du samma strategi för att knyt an till alla nyinskolade barn?

Ja/Nej

14. Vilka möjligheter respektive hinder upplever du för att kunna skapa de bästa förutsättningar för barns anknytning under inskolning?

15. Jag känner mig nöjd med min inskolningsstrategi för att knyta an till barnen?

Ja/Nej